

בעזרת השם יתברך

קונטרס

עשרת הדברות

ובו מאמרים בעניני
גודל מעלת מעמד ישראל בהר סיני
בזמן קבלת התורה הקדושה.
ועשרת הדברות וקדושתם ומעלתם הרמה.

מלוקטים מספר

הזהר הקדוש

עם ביאור הנפלא

מתוך מדבש

המפרש כל מלה ומלה בדרך קל וקצר

מאת הגאון הקדוש המקובל

רבי דניאל פריש זצוקללה"ה

הקדמה

בקונטרס זה ליקטנו מאמרים נכבדים מן הזהר הקדוש עם ביאור "מתוק מדבש" בענייני מעלת מעמד ישראל בהר סיני בזמן קבלת התורה הקדושה, ועשרת הדברות וקדושתם ומעלתם הרמה.

הנה ענין זכירת מעמד הר סיני, היא מצוה תמידית, ולדעת הרמב"ן היא מכלל תרי"ג מצוות, היינו מצוות עשה לספר לבנינו את מעמד הר סיני. ומצוות לא תעשה שלא לשכוח מעמד זה. וגם רבינו הרמב"ם שלא מנה מצוה זו בכלל תרי"ג, הסכים וכתב שיש מצוה בזכירת מעמד הר סיני. ובמור שו"ע נזכר שיש לזכור מצוה זו באמירת ברכת "אשר בחר בנו" בברכות התורה. והאר"ל ציין לזכרה בברכת "אהבת עולם" באמירת "וקרבנו מלבנו".

עשרת הדברות הינם אבן יסוד וכלל גדול לכל התורה הקדושה ומצוותיה. וכפי שפירטם הגאון רבי סעדיה באזהרותיו. וכן רבינו הרמב"ן פירטם בהרחבה בכתביו. במאמרי הזהר שערכנו בקונטרס זה, יש תוספת נופך ואור בעניינים אלו. הן בפירוט מעלת ישראל במעמד הר סיני, והן בעשרת הדברות ורמיזתם גם בקריאת שמע ובספר תהלים, ועוד.

רוב המאמרים שליטתנו מהזהר הקדוש מתבארים גם על דרך הנגלה, ועל כן הדפסנו אותם בביאורינו באותיות מרובעות, וחלקי המאמרים שמתבארים על דרך הנסתר הדפסנו אותם על פי רוב באותיות רש"י רגילות.

וכאמור קונטרס זה נערך מתוך ביאור הענק לזהר "מתוק מדבש" הנדפס בכ"ב כרכים מהודרים ומפוארים ומנוקדים, וזכה דורינו האחרון למתנת שמים בחיבור זה, שהוגים בו רבים בכל רחבי תבל יומם וליל, וערכים ונעימים עליהם הביאורים למכביר, וכבר מתקיימים בס"ד שיעורים רבים שהוגים בו בקביעות, הן בלימוד על הסדר, הן בלימוד עמוד היומי, לאברכים ובני תורה, והן מאמרים נבחרים הנלמדים בשיעורי תורה רבים לפני עמך ישראל קדושים. איש על מחנהו ואיש על דגלו, כראוי לו בנסתר ובנגלה, והוא בבחינת לוחות הברית שמשני עבריהם היו נקראים.

ויהי רצון שנוכה להרבות קדושה וטהרה בישראל, ויתקדש שם שמים על ידינו בכל מקום, ורשב"י הקדוש יהא למליץ יושר להחיש את גאולתנו, וכפי שאמר בפנים ספר הזהר כי בדור האחרון רבים יעסקו בספר הזהר הקדוש, ובזכות הלימוד בו נזכה לצאת מן הגלות במהרה וברחמים, אמן.

תוכן הענינים

מאמר א. "מאמר מעלת וקדושת מעמד הר סיני" ומבואר בו כי במעמד הר סיני זכו ישראל לשמוע את עשרת הדברות שבם גנוזים כללות כל התורה ומצוותיה. וזכו אז להשגת הדעת וההבנה בכל סודות התורה הקדושה. ומעמדם היה במדרגה גבוהה מאד, כי זכולהפשט החומר, עד שאפילו עוברים שבמעי אימם היו רואים ומסתכלים בכבוד קונם. וביום זה נמתק העולם מחטא אדם הראשון, ונודע וניכר כבודו של הקב"ה לכל.

מאמר ב. "מאמר עשרת הדברות הם שורש כל התורה והנמצאים" ומבואר בו כי בעשרת הדברות כלול כל מציאות התורה והמצוות, וכל מציאות העולם. וזאת מטעם ששמו של הקב"ה הכולל הכל חקוק בעשרת הדברות. ומסיף ומבאר כי כל התורה כולה היא שם אחד שלם של הקב"ה, ולכן העוסק בתורה הוא אחוז ממש בקב"ה.

מאמר ג. "מאמר אנכי ולא יהיה, ודוגמתו זכור ושמור, הם כלל כל התורה" ומבואר בו כי אלו הדברות רומזות לכל מצות עשה ולא תעשה שבתורה.

מאמר ד. "מאמר חמש דברות כוללים חמש אחרות" ומבואר בו כי חמש דברות הראשונות הם עיקריים, ושורשם בחסד, והם כוללות עמהם את חמשת הדברות האחרות שבגבורה. ומבאר את כללות הדברות אחת לאחת בטוב טעם. ומסיק שזה הוא הטעם לחמשה חומשי תורה.

מאמר ה. "מאמר עשרת הדברות כלולות בפרשת ואהבת" ומבואר בו כי עשרת הדברות כלולות ורמוזות בפרשת ואהבת שבקריאת שמע. וזאת להורות שכל עשרת הדברות יהיו בבחינת "על לבבך". ומבאר את רמיזתם בטוב טעם. ומסיק שלכן פרשיות שבקריאת שמע הם כלל ויסוד גדול בתורה, והמדקדק בקריאתם מתקדש שם שמים על ידו, וגורם ליחוד.

מאמר ו. מאמר עשרת הדברות רמוזות בתהלים" ומבואר בו כי עשרת הדברות רמזם דוד המלך בתהלים פרק טו. ומבאר את רמזותם בטוב טעם. וממשיך ומבאר כי גם נרמזים עשרת הדברות במעשה יעקב אבינו בפסוק ויפגע במקום ההוא.

מאמר ז. "מאמר עשרת הדברות כנגד עשרה מאמרות" ומבואר בו כי עשרת הדברות הם כנגד עשרה מאמרות שנאמרו במעשה בראשית, ובהם נברא העולם. ומבאר את שייכותם בטוב טעם.

מאמר ח. "מאמר עשרת הדברות אחוזים בעשר ספירות" ומבואר בו כי עשרת הדברות יש להם שייכות לעשר ספירות, וכן אחוזים בהם שבעה אבות לב הקדושים שהיו מרכבה לספירות.

מאמר ט. "מאמר לא תחמוד שקול ככל התורה כולה" ומבואר בו כי הלאו של לא תחמוד הוא החמור שבכל עשרת הדברות, והעובר עליו עונשו חמור מאד, כי הוא שקול ככל התורה כולה. ואגב מבואר שכתרו הגדול של המשמש תלמידי חכמים.

מאמר י. "מאמר תשובה מועילה גם על מי שעבר על לא תחמוד" ומבואר בו שהגם שהלאו של לא תחמוד הוא החמור שבכל עשרת הדברות, עם כל זאת אין דבר העומד בפני התשובה.

מאמר יא. "מאמר העובר על איסור נדה הוא כעובר על כל עשרת הדברות" ומבואר בו כי עשרת הדברות שהם חמש מימין וחמש משמאל, הם כנגד חמשה סוגי דם טוהר וחמשה סוגי דם טומאה. והבא על הנדה נחשב לו כעובר על כל עשרת הדברות שבהם אותיות כנגד כת"ר מצוות.

מאמר יב. "מאמר צד התר בדברות לא" שבבעשרת הדברות" ומבואר בו כי הפסק הטעם במלת "לא" שבעשרת הדברות, באה להורות צד התר, היינו שיש זמן ומקום שהלאו הוא התר ומצוה. ומפרשם בפרטות בטוב טעם ודעת.

לח

מעלת וקדושת מעמד הר סיני

(א) הָנִי עֶשֶׂר אֲמִירָן דְּאוֹרֵייתָא, אֵינּוֹן פִּלְלָא דְכָל פְּקוּדֵי אוֹרֵייתָא, פִּלְלָא דְעִילָא וְתַתָּא, פִּלְלָא דְכָל עֶשֶׂר אֲמִירָן דְּבִרְאשִׁית, אֵלִין אֲתַחְקִיקוּ עַל לוחֵי אֲבָנִין, וְכָל גְּזִיזִין דְּהָווּ בָּהּ אֲתַחְזוֹן לְעִינֵיהוֹן דְּכָלָא, לְמַנְדַּע וּלְאַסְתַּפְלָא בְּרָזָא דְתַרִּי"ג פְּקוּדִין דְּאוֹרֵייתָא דְכָלִּילָן בָּהּ, פִּלְא אֲתַחְזִי לְעִינֵין, פִּלְא אֵיהּ בִּסְכָלְתָּנוּ לְאַסְתַּפְלָא בִּלְבָא דִּישְׂרָאֵל בְּלָהּ.

וְכָלָא הָוָה נְהִיר לְעִינֵיהוּ בְּהֵיא שְׁעָתָא, כָּל רִזִּין דְּאוֹרֵייתָא וְכָל רִזִּין עֲלָאִין וְתַתָּאִין לֹא אַעֲדִי מִינֵיהוּ, בְּגִין דְּהָווּ חֲמָאן עֵינָא בְּעֵינָא

מתוק מדבש

"מאמר מעלת וקדושת מעמד הר סיני" ומבואר בו כי במעמד הר סיני זכו ישראל לשמוע את עשרת הדברות שבם גנוזים כללות כל התורה ומצוותיה. וזכו אז להשגת הדעת וההבנה בכל סודות התורה הקדושה. ומעמדם היה במדרגה גבוהה מאד, כי זכו להפשטת החומר, עד שאפילו עוברים שבמעי אימם היו רואים ומסתכלים בכבוד קונם. וביום זה נמתק העולם מחטא אדם הראשון, ונודע וניכר כבודו של הקב"ה לכל.

(מקור המאמר זוהר פרשת יתרו דף ג' ע"ב - ד' ע"א, ציטור מתוך מדנש כרך ו' עמ' שז-שכ)

ואמר עוד כי הָנִי עֶשֶׂר אֲמִירָן דְּאוֹרֵייתָא אלו עשרת הדברות של התורה, אֵינּוֹן פִּלְלָא דְכָל פְּקוּדֵי אוֹרֵייתָא הם כלל של כל התורה, כי יש בעשרת הדברות כת"ר אותיות כנגד התרי"ג מצות דאורייתא וז' מצות דרבנן, ועוד כי העשרת הדברות הם עֶשֶׂר הַסְפִּירוֹת, והתרי"ג מִצְוֹת הם סוד אֲזֵרֵי הַסְפִּירוֹת אֵס כֵּן הֵכָל כְּלוּל בָּהֶם, פִּלְלָא דְעִילָא וְתַתָּא והם כלל של כל מה שיש למעלה ולמטה כי בהם רמוזים סודות של כל העולמות, פִּלְלָא דְכָל עֶשֶׂר אֲמִירָן דְּבִרְאשִׁית והכלל של כל עשרה מאמרות של בראשית, אֵלִין אֲתַחְקִיקוּ עַל לוחֵי אֲבָנִין אלו העשרת הדברות נחקקו על לוחות האבנים, כי מכל התרי"ג מצות נבחרו אלו העשר מצות להחזק ולהתגלות בהלוחות ושאר כל המצות נכללו בהם רק דרך כלל, וְכָל גְּזִיזִין דְּהָווּ בָּהּ אֲתַחְזוֹן לְעִינֵיהוֹן דְּכָלָא וכל הסודות שהיו בהם נראו לעיני כל ישראל, לְמַנְדַּע וּלְאַסְתַּפְלָא בְּרָזָא דְתַרִּי"ג פְּקוּדִין דְּאוֹרֵייתָא דְכָלִּילָן בָּהּ לדעת ולהתבונן בסוד תרי"ג מצות התורה הכלולות בהם, פִּלְא אֲתַחְזִי לְעִינֵין הכל נראה לעיניהם של ישראל, פִּלְא אֵיהּ בִּסְכָלְתָּנוּ לְאַסְתַּפְלָא בִּלְבָא דִּישְׂרָאֵל בְּלָהּ הכל היה בתבונה להתבונן בלב של כל ישראל.

ואמר עוד כי וְכָלָא הָוָה נְהִיר לְעִינֵיהוּ בְּהֵיא שְׁעָתָא והכל היה מאיר לעיניהם בשעה ההיא, דְּהֵינּוּ כָּל רִזִּין דְּאוֹרֵייתָא וְכָל רִזִּין עֲלָאִין וְתַתָּאִין לֹא אַעֲדִי מִינֵיהוּ כל סודות התורה וכל סודות עליונים ותחתונים לא נמנעו מהם מלהשיגם, בְּגִין דְּהָווּ

זִיו יִקְרָא דְמַרְיָהוֹן, מַה דְּלֹא הָיָה כְּהֵהוּא יוֹמָא מְיוֹמָא דְאַתְבָּרִי עֲלֵמָא,
דְּקִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֲתַגְלִי בִיקְרִיָּה עַל טוֹרָא דְסִינִי.

וְאִי תִימָא, הָא תְּנִינָן דְחֻמָּתָא שְׂפָחָה עַל הַיָּם מַה דְּלֹא חָמָא יַחְזָקָא ל
נְבִיאָה, יָכוֹל כְּהֵהוּא יוֹמָא דְקָאִימוּ יִשְׂרָאֵל עַל טוֹרָא דְסִינִי, לֹא
הָכִי, בְּגִין דְּהֵהוּא יוֹמָא דְקָאִימוּ יִשְׂרָאֵל עַל טוֹרָא דְסִינִי, אַעֲבַר זִוְהֵמָא
מְנִיָּהוּ, וְכָל גּוֹפִין הוּוּ מְצַחֲצָחִין כְּצַחֲצָחָא דְמִלְאכִין עֲלֵאִין, כִּד מִתְלַבְּשִׁין
בְּלְבוּשֵׁי מְצַחֲצָחִין לְמַעַבְד שְׁלִיחוּתָא דְמַרְיָהוֹן, וּבְהֵהוּא מְלָבוּשָׁא מְצַחֲצָחָא
עֲלִין לְאִשָּׁא וְלֹא דְחִלִּין, כְּגִוּוֹנָא דְהֵהוּא מְלָאכָא דְמְנוּחַ כִּד אֲתַחְזִי
לֵיה, וְעָאֵל בְּשִׁלְהוּבָא וְסָלִיק לְשִׁמְיָא, דְכָתִיב (שׁוֹפְטִים יג ב) וַיַּעַל מִלֶּאךָ
יְהוָה בְּלֶהַב הַמִּזְבֵּחַ.

מתוך מדבש

חֻמָּאן עֵינָא כְּעֵינָא זִיו יִקְרָא דְמַרְיָהוֹן לִפִּי שְׁהִיו רֹואִים עֵין בְּעֵין זִיו כְּבוֹד קוֹנֵם, מַה
דְּלֹא הָיָה כְּהֵהוּא יוֹמָא מְיוֹמָא דְאַתְבָּרִי עֲלֵמָא מַה שְׁלֹא הִיָּה כִּיּוֹם הֵהוּא מִיּוֹם שְׁנִבְרָא
הָעוֹלָם, דְּקִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֲתַגְלִי בִיקְרִיָּה עַל טוֹרָא דְסִינִי שְׁנִגְלָה הַקְּבָ"ה בְּכְבוֹדוֹ
עַל הַר סִינִי, וְכַתֵּב בְּזֹהָר חֵי שְׁהִיו יִשְׂרָאֵל בְּמַעֲמַד הַר סִינִי בְּמַדְרַגָּה שִׁיְהִיו בְּאַלְף הַשְּׁבִיעִי.

וְאִי תִימָא הָא תְּנִינָן דְחֻמָּתָא שְׂפָחָה עַל הַיָּם מַה דְּלֹא חָמָא יַחְזָקָא ל נְבִיאָה וְאִם
תֹּאמַר הָרִי לְמַדְנֵנו שְׂרָאָתָה שְׂפָחָה עַל הַיָּם מַה שְׁלֹא רָאָה יַחְזָקָא הַנְּבִיא, יָכוֹל כְּהֵהוּא
יוֹמָא דְקָאִימוּ יִשְׂרָאֵל עַל טוֹרָא דְסִינִי יָכוֹל שְׂרָאוּ וְהִשְׁיִגוּ עַל הַיָּם כִּיּוֹם הֵהוּא שְׁעַמְדוּ
יִשְׂרָאֵל עַל הַר סִינִי, לֹא הָכִי לֹא הִיָּה כֵךְ, בְּגִין דְּהֵהוּא יוֹמָא דְקָאִימוּ יִשְׂרָאֵל עַל
טוֹרָא דְסִינִי אַעֲבַר זִוְהֵמָא מְנִיָּהוּ לִפִּי שְׁבִיּוֹם הֵהוּא שְׁעַמְדוּ יִשְׂרָאֵל עַל הַר סִינִי פִּסְקָה
וְנִתְעַכְלָה מֵהֶם אוֹתָהּ הַזֹּהֶמָא שְׁנִמְשַׁכָּה עַל כָּל בְּנֵי אָדָם עַל יְדֵי חֲטָאוֹ שֶׁל אָדָם הָרָאשׁוֹן,
וְזֹו הַזֹּהֶמָא עוֹכֶרֶת אֶת גּוֹף הָאָדָם וְעַתָּה נִזְדַּכְךְ חוֹמֶרֶם מִמֶּנָּה, וְכָל גּוֹפִין הוּוּ מְצַחֲצָחִין
כְּצַחֲצָחָא דְמִלְאכִין עֲלֵאִין וְכָל הַגּוֹפִים שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הִיוּ מְצוּחֲצָחִים וְטְהוּרִים מְכָל
גִּשְׁם כְּצַחֲצָחוֹת לְבוּשׁ הַמְּלָאכִים הָעֲלִיּוֹנִים כִּד מִתְלַבְּשִׁין בְּלְבוּשֵׁי מְצַחֲצָחִין לְמַעַבְד
שְׁלִיחוּתָא דְמַרְיָהוֹן כְּשִׁמְתְּלִבְשִׁים בְּלְבוּשִׁים מְצוּחֲצָחִים לְעִשׂוֹת שְׁלִחוֹת קוֹנֵם, רְצָה לֹמַר
כְּשִׁיּוֹרִידִים לְעוֹלָם הַזֶּה מְתַלְבָּשִׁים בְּאוֹר הָעוֹלָם וְהוּא לְבוּשׁ צַח שְׁעוֹזֶרֶם לְקִיָּים שְׁלִחוֹתָם,
(כֵּךְ יִשְׂרָאֵל בְּהַר סִינִי הִיָּה לָהֶם לְבוּשׁ צַח הַעֲזוֹר לְהַשְׁכִּיל וְלַהֲשִׁיג), וּבְהֵהוּא מְלָבוּשָׁא
מְצַחֲצָחָא עֲלִין לְאִשָּׁא וְלֹא דְחִלִּין וּבְלְבוּשׁ הֵהוּא הַמְצוּחֲצָח כְּנִסִּים בָּאֵשׁ וְאִינֵם
מְתִירָאִים, כְּגִוּוֹנָא דְהֵהוּא מְלָאכָא דְמְנוּחַ כִּד אֲתַחְזִי לֵיה כְּעֵין מִלְאךְ הֵהוּא שֶׁל מְנוּחַ
כְּשִׁנְרָאָה אֵלִיו, וְעָאֵל בְּשִׁלְהוּבָא וְסָלִיק לְשִׁמְיָא נִכְנַס בְּשִׁלְהַבֵּת אֵשׁ וְעָלָה לְשָׁמַיִם דְכָתִיב
וַיְהִי בַעֲלוֹת הַלֶּהָב מֵעַל הַמִּזְבֵּחַ הַשְּׁמִימָה וַיַּעַל מִלֶּאךָ יְהוָה בְּלֶהַב הַמִּזְבֵּחַ.

וְכֵן אֶעְבֵּר מִיַּיְהוּה הַהוּא זֹהֶמָא, אֲשֶׁתָּארוּ יִשְׂרָאֵל גּוֹפִין מְצַחְצַחִין בְּלֹא טַנּוּפָא כָּלִל, וְנִשְׁמָתִין לְגוּ פְּזוּהָרָא דְרִקְיעָא לְקַבְלָא נְהוּרָא, הָכִי הוּא יִשְׂרָאֵל, דִּהּוּ חֲמָאן וּמִסְתַּכְלָן גּוּ יִקְרָא דְמַרְיָהוֹן, מַה דְּלֹא הָיִי הָכִי עַל יָמָא, דְּלֹא אֲתַעְבֵּר זֹהֶמָא מִיַּיְהוּה בְּהַהוּא זְמָנָא.

וְהָכָא בְּסִינִי דְפִסְקָא זֹהֶמָא מְגוּפָא, אֲפִילוּ עוֹבְרִין דְבִמְעִי אֲמֵן הוּא חֲמָאן וּמִסְתַּכְלָן בִּיקְרָא דְמַרְיָהוֹן, וְכִלְהוּ קַבִּילוּ כָּל חַד וְחַד פְּדָקָא חֲזִי לֵיהּ, וְהַהוּא יוֹמָא הָהּ חֲדָה קָמִי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִתִּיר מִיוֹמָא דְאַתְבָּרִי עֲלָמָא, בְּגִין דִּיּוֹמָא דְאַתְבָּרִי עֲלָמָא לֹא הָהּ בְּקִיּוּמָא עַד דְקַבִּילוּ יִשְׂרָאֵל אוּרִייתָא, דְכְּתִיב (יִרְמְיָה ל"ג כ"ה) אִם לֹא בְרִיתִי יוֹמָם וּלְלֵילָה חֻקּוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שָׁמַתִּי, כִּיּוֹן דְקַבִּילוּ יִשְׂרָאֵל אוּרִייתָא עַל טוּרָא דְסִינִי, כְּדִין אֲתַבְּסָם עֲלָמָא וְאַתְקִימוּ שְׁמִיא וְאַרְעָא.

מתוך מדבש

וְכֵן אֶעְבֵּר מִיַּיְהוּה הַהוּא זֹהֶמָא וכשפסקה והוסרה הזוהמא מישראל במעמד הר סיני ונזדכך חומרים, אז אֲשֶׁתָּארוּ יִשְׂרָאֵל גּוֹפִין מְצַחְצַחִין בְּלֹא טַנּוּפָא כָּלִל נִשְׁאָרוּ יִשְׂרָאֵל בְּגוֹפִים מְצוּחְצָחִים בְּלֹא שׁוּם טַנּוּף כָּלִל, וְנִשְׁמָתִין לְגוּ פְּזוּהָרָא דְרִקְיעָא לְקַבְלָא נְהוּרָא וְהַנִּשְׁמוֹת שְׂבַפְנִים הַגּוֹף הָיוּ מְאִירוֹת כְּזוֹהַר הַרְקִיעַ לְקַבֵּל אוֹר הָעֲלִיּוֹן, הָכִי הוּא יִשְׂרָאֵל כִּךְ הָיוּ יִשְׂרָאֵל בְּמַעֲמַד הַר סִינִי, דִּהּוּ חֲמָאן וּמִסְתַּכְלָן גּוּ יִקְרָא דְמַרְיָהוֹן שְׁהִיוּ רוֹאִים וּמִסְתַּכְלִים בְּכַבּוֹד קוֹנֵם, מַה דְּלֹא הָיִי הָכִי עַל יָמָא דְלֹא אֲתַעְבֵּר זֹהֶמָא מִיַּיְהוּה בְּהַהוּא זְמָנָא מַה שֶּׁלֹּא הָיָה כִּךְ עַל הַיָּם כִּי אִזְ עַדִּיין לֹא פִסְקָה הַזוּהמָא מֵהֶם בְּזִמְנָא הַהוּא.

ואמר עוד וְהָכָא בְּסִינִי דְפִסְקָא זֹהֶמָא מְגוּפָא וכאן בְּסִינִי שְׂפִסְקָה הַזוּהמָא מֵהַגּוֹף, אֲפִילוּ עוֹבְרִין דְבִמְעִי אֲמֵן הוּא חֲמָאן וּמִסְתַּכְלָן בִּיקְרָא דְמַרְיָהוֹן אֲפִילוּ הַעוֹבְרִים שְׂבַמְעִי אִמָּם הָיוּ רוֹאִים וּמִסְתַּכְלִים בְּכַבּוֹד קוֹנֵם, וְאָמַר כִּי אֲפִילוּ שְׂפִסְקָה זֹהֶמָתָם עִם כָּל זֹאת לֹא הוֹשׁוּ כֹלָם בְּמַדְרַגָּה אַחַת, אִלָּא וְכִלְהוּ קַבִּילוּ כָּל חַד וְחַד פְּדָקָא חֲזִי לֵיהּ כִּל יִשְׂרָאֵל קִבְּלוּ חֻלְקָם בְּתוֹרָה כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּרָאוּי לוֹ, אִם בְּנִגְלָה אִם בְּנִסְתָּר, וְהַהוּא יוֹמָא הָהּ חֲדָה קָמִי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִתִּיר מִיוֹמָא דְאַתְבָּרִי עֲלָמָא וּבִיּוֹם הַהוּא הִיתָה שְׂמִיחָה לִפְנֵי הַקִּבְיָה יוֹתֵר מִיּוֹם שְׁנִבְרָא הָעוֹלָם, בְּגִין דִּיּוֹמָא דְאַתְבָּרִי עֲלָמָא לֹא הָהּ בְּקִיּוּמָא עַד דְקַבִּילוּ יִשְׂרָאֵל אוּרִייתָא לִפִּי שְׂבִיּוֹם שְׁנִבְרָא הָעוֹלָם לֹא הָיָה הָעוֹלָם בְּקִיּוֹם עַד שֶׁקִּבְּלוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַתּוֹרָה דְכְּתִיב אִם לֹא בְרִיתִי יוֹמָם וּלְלֵילָה חֻקּוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שָׁמַתִּי הִרִי בְּלִי הַתּוֹרָה נִחְשָׁב כְּאִילוּ לֹא נִבְרָאוּ חֻקּוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ, כִּיּוֹן דְקַבִּילוּ יִשְׂרָאֵל אוּרִייתָא עַל טוּרָא דְסִינִי כִּיּוֹן שֶׁקִּבְּלוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַתּוֹרָה עַל הַר סִינִי, כְּדִין אֲתַבְּסָם עֲלָמָא אִזְ נִתְבַּסְּם וְנִמְתַּק הָעוֹלָם מִמְרִירוֹת חֹטָא אָדָם הָרָאוּשׁוֹן, וְאַתְקִימוּ

וְאַשְׁתַּמּוּדָע קִדְשָׁא בְּרִיף הוּא עֵילָא וְתַתָּא, וְאַסְתִּלֵּק בִּיקְרִיָּה עַל כָּלָא,
וְעַל הַהוּא יוֹמָא כְּתִיב, (תהלים צג א) יְהו"ה מֶלֶךְ גְּאוּת לְבָשׁ,
לְבָשׁ יְהו"ה עַז הַתְּאֵזֶר, וְאֵין עַז אֱלָא תוֹרָה, שְׁנַאֲמַר (שם כט יא) יְהו"ה
עַז לְעַמּוֹ יִתֵּן יְהו"ה יְכַרֵּךְ אֶת עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם.

מתוך מדבש

שְׁמִיָּא וְאַרְעָא ונתקיימו שמים וארץ על קיומם, כי אפילו בלא חטא אדם הראשון היה
תלוי קיומם מעת שנבראו עד שקבלו ישראל את התורה, שעל ידה היה עיקר גלוי השכינה
בתחתונים.

וְאַשְׁתַּמּוּדָע קִדְשָׁא בְּרִיף הוּא עֵילָא וְתַתָּא ועתה במעמד הר סיני נודע וניכר כבודו
של הקב"ה למעלה ולמטה, וְאַסְתִּלֵּק בִּיקְרִיָּה עַל כָּלָא ונתעלה בכבודו על
הכל, כי כל מי שמכיר יותר גדולת יוצרנו מכבדו יותר, ולכן כיון שהכירו גדולתו במתן
תורה נתעלה כבודו על הכל, וְעַל הַהוּא יוֹמָא כְּתִיב ועל יום ההוא כתוב יְהו"ה מֶלֶךְ
גְּאוּת לְבָשׁ פירוש שהקב"ה מלך בתחתונים והוכרה מלכותו, לְבָשׁ יְהו"ה עַז הַתְּאֵזֶר
פירוש לבש ה' עז לישראל, וְאֵין עַז אֱלָא תוֹרָה, שְׁנַאֲמַר יְהו"ה עַז לְעַמּוֹ יִתֵּן פירוש
שיתן להם את התורה, ועל ידי זה יְהו"ה יְכַרֵּךְ אֶת עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם.

עשרת הדברות הם שורש כל התורה והנמצאים

(ב) תָּאֵנִי רַבִּי אֶלְעָזָר, בְּאֵלֶיךָ עֶשֶׂר אֲמִירָן אֲתַגְלִיפוּ כָּל פְּקוּדֵי אוֹרֵייתָא, גְּזִירִין וְעוֹנָשִׁין, דְּכֵיִין וּמִסָּאבָן, עֲנָפִין וְשָׂרְשִׁין, אֵילָנִין וְנִטְיָעִין, שְׂמִיא וְאַרְעָא, יָמָא וְתַהוֹמִי.

דְּהָא אוֹרֵייתָא שְׂמִיא דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הוּי, מַה שְׂמִיא דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתַגְלִיף בְּעֶשֶׂר אֲמִירָן.

מתוך מדבש

"מאמר עשרת הדברות הם שורש כל התורה והנמצאים" ומבואר בו כי בעשרת הדברות כלול כל מציאות התורה והמצוות, וכל מציאות העולם. וזאת מטעם ששמו של הקב"ה הכולל הכל חקוק בעשרת הדברות. ומוסיף ומבאר כי כל התורה כולה היא שם אחד שלם של הקב"ה, ולכן העוסק בתורה הוא אחוז ממש בקב"ה.

(מקור המאמר צהר פרשת יתרו דף 5 ע"ב, ציטור מתוך מדבש כרך 1 עמ' ערה-רעו)

תָּאֵנִי רַבִּי אֶלְעָזָר, בְּאֵלֶיךָ עֶשֶׂר אֲמִירָן אֲתַגְלִיפוּ כָּל פְּקוּדֵי אוֹרֵייתָא בִּאלוּ עֶשֶׂר הַדְּבָרֹת נַחֲקֶן כֹּל מִצְוַת הַתּוֹרָה, שְׁהִם רַמ"ח מִצְוֹת עֲשֵׂה, וְשִׁס"ה לֹא תַעֲשֶׂה, שְׁהִם יָמִין וְשְׂמָאל כֻּלָּל כֹּל הַקּוֹמָה הַעֲלִיוֹנָה, (וְהוּא כְּפָרְשִׁי (שְׁמוֹת כ"ד י"ג) שֶׁכֵּל הַתְּרִי"ג מִצְוֹת בְּכֻלָּל עֶשֶׂר הַדְּבָרֹת הֵן), גְּזִירִין הֵם תִּקְנוֹת דְּרַבְנָן מִלֵּד הַמִּלְכוּת, וְעוֹנָשִׁין הֵם לַמָּטָה בַּהִיכָל הַזִּכּוֹת שֶׁשֶׁם יוֹשְׁבֵימָה הֵבִית דִּין וְדָנִים וּמַעֲנִישִׁים, דְּכֵיִין וּמִסָּאבָן מ"ט פְּנִים טְהוֹר וּמ"ט פְּנִים טְמֵא, עֲנָפִין הֵם כַּחוֹת הַמִּסְתַּעֲפִים וְיוֹצֵאִים מִן הַתּוֹרָה, וְשָׂרְשִׁין הֵם כַּחוֹת הַמוֹשְׁרִשִׁים בַּפְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה, אֵילָנִין יֵשׁ כַּמָּה מִיְּנֵי אֵילָנוֹת, כִּמוֹ עֵץ הַחַיִּים וְעֵץ הַדַּעַת, וְעֵץ עוֹשֶׂה פְּרִי וְכִיּוֹצֵא, הִנֵּה כֹל בַּחֲנִנְתָּם הִיא בְּתוֹרָה, וְנוֹדַע שֶׁכֵּל צַחֲנוֹת אֵילָנוֹת הֵם צִתְפָּאֶרְתָּ, וְנִטְיָעִין הֵם נְטִיעוֹת גֶּן עֵדֶן מִלְכוּת, שְׂמִיא הוּא סוּד ו"א וְכֹל צַחֲנוֹתָיו, וְאַרְעָא מִלְכוּת וְכֹל צַחֲנוֹתֶיהָ, יָמָא צַחֲנוֹת הַמִּלְכוּת הַמִּתְפַּשֵּׁט לַמָּטָה, וְתַהוֹמִי הֵם כַּחוֹת לַמָּטָה מִהַמִּלְכוּת, וְאַפְשָׁר שֶׁהִכָּל כְּפִשּׁוֹטוֹ שָׁבָא לוֹמֵר כִּי שָׁמַיִם וָאָרֶץ וְהֵים וְכֹל אֲשֶׁר בּוֹ הִכָּל תְּלוּי בְּתוֹרָה וְנִבְרָאוּ בָּהּ, וְהִכָּל נִכְלָל בַּעֲשֶׂר הַדְּבָרֹת.

ואמר הטעם שהכל כלול בעשרת הדברות דְּהָא אוֹרֵייתָא שְׂמִיא דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הוּי כי התורה היא שמו של הקב"ה, הוּא הַשֵּׁם הוּי"ה הַכּוֹלֵל אֶת כָּל הָאֵלִילוֹת, מַה שְׂמִיא דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתַגְלִיף בְּעֶשֶׂר אֲמִירָן וכמו ששמו של הקב"ה נחקק בעשרת הדברות היינו צעש ספירות, כי השם הוּי"ה הוּא כִּנְגַד הַחֲמִשָּׁה פְּרָטוֹפִי אֵלִילוֹת כְּנוֹדַע וְהֵם עֶשֶׂר סְפִירוֹת שֶׁנֶּחֱסֵם נִכְלָלָה כֹּל הַתּוֹרָה וְכֹל הַנִּמְנָל וְכֹל אֲשֶׁר יִמְנָל, אִיךָ אוֹרֵייתָא אֲתַגְלִיפָא בְּעֶשֶׂר אֲמִירָן אִיךָ הַתּוֹרָה נַחֲקָה בַּעֲשֶׂר הַדְּבָרֹת, נִמְצָא שֶׁבַעֲשֶׂר הַדְּבָרֹת נִכְלָלָה כֹּל הַתּוֹרָה וְכֹל הַנִּמְצָאִים.

אֵלֶּיךָ עָשָׂה אֲמִירָן אֵינֹן שָׁמָּה דִּקְדָּשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאוֹרֵייתָא פְּלָא שָׁמָּה
 חַד הָיִי, שָׁמָּה קְדִישָׁא דִּקְדָּשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִמֶּשׁ, זִפְאָה חוֹלְקִיָּה
 דִּמְאֵן דְּזָכִי בָּהּ, מֵאֵן דְּזָכִי בְּאוֹרֵייתָא זָכִי בְּשָׁמָּה קְדִישָׁא, רַבִּי יוֹסִי
 אָמַר בְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִמֶּשׁ זָכִי, דִּהָא הוּא וּשְׁמִיָּה חַד הוּא, בְּרִיךְ
 שְׁמִיָּה לְעֵלְמָא וּלְעֵלְמִי עֲלָמִין אֲמֵן.

מתוק מדבש

ואמר אֵלֶּיךָ עָשָׂה אֲמִירָן אֵינֹן שָׁמָּה דִּקְדָּשָׁא בְּרִיךְ הוּא אלו עשרת הדברות הם שמו
 של הקב"ה מפני שהם כנגד העשר ספירות, וְאוֹרֵייתָא פְּלָא שָׁמָּה חַד הָיִי וכל
 התורה כולה מ'בראשית עד לעיני כל ישראל' הוא שם אחד קדוש שָׁמָּה קְדִישָׁא דִּקְדָּשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא מִמֶּשׁ שם הקדוש של הקב"ה ממש, רצה לומר אם תסדר כל אותיות התורה
 יחד ותעשה מהם תיבה אחת גדולה, יצא מהם שם אחד של הקב"ה, וזה השם אינו כשאר
 כנויים שאינם שמו ממש, אלא בזה השם נכללו בו כל השמות וכל הכנויים וכל הפעולות,
 (וכתב הרב אברהם גלאנטי וזה לשונו: דוק הפלא הזה שמבראשית עד לעיני כל ישראל הוא שם אחד
 קדוש, ועשרה שמות שאינם נמחקים הם ענפי שם הקדוש הזה), זִפְאָה חוֹלְקִיָּה דִּמְאֵן דְּזָכִי בָּהּ
 אשרי חלקו של מי שזכה בתורה, כי מֵאֵן דְּזָכִי בְּאוֹרֵייתָא זָכִי בְּשָׁמָּה קְדִישָׁא מי
 שזכה בתורה זכה בשם הקדוש, מפני שכל מה שעוסק בתורה בהלכותיה או בפירושה מצותיה
 ופשטיה ונסתריה ודרושיה, הוא עוסק בשם הוי"ה בענפיו וספירותיו, וכן הוא אחוז בכל
 הספירות שהם יחד שם הקדוש, רַבִּי יוֹסִי אָמַר העוסק בתורה בְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 מִמֶּשׁ זָכִי הוא זוכה ממש בהקב"ה, רצה לומר שהוא ממש אחוז באין סוף ב"ה השוכן
 בתוך הספירות, דִּהָא הוּא וּשְׁמִיָּה חַד הוּא כי הוא האין סוף ב"ה ושמו היינו עשר
 ספירות הם אחד, בְּרִיךְ שְׁמִיָּה לְעֵלְמָא וּלְעֵלְמִי עֲלָמִין אֲמֵן צִוָּךְ שְׁמוּ דְּהֵיִינוּ עָשָׂה
 ספירותיו, לְעוֹלָם הֵיִינוּ הַכְתָּר, וְלְעוֹלָמִי הֵיִינוּ חֲכָמָה וְצִנְיָה, עוֹלָמִים הֵיִינוּ שְׁנַע סְפִירוֹת,
 אֲמֵן, הוּא כוֹלֵל מֵרָאשׁ וְעַד סוֹף כַּמְצוּאָר צִוָּךְ פִּרְשָׁתְּהוֹן הַזֵּינוּ דָּף רַפָּה ע"צ.

אנכי ולא יהיה, ודוגמתו זכור ושמור, הם כלל כל התורה

(א) וַיִּדְבֹּר אֱלֹהִים אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה לְאָמֹר, אֵיהוּ בְּלַחֲדוּי בְּדִיבּוּרָא חֲדָא, וְהָא אוֹקִימָנָא, אֲנֹכִי וְלֹא יִהְיֶה לָךְ בְּדִיבּוּרָא חֲדָא אֲתֶאֱמָרוּ.

הָנִי כָּלֵלָא דְכָלָא, הָנִי כָּלֵלָא דְכָל אוֹרִיתָא, וְהָכִי נִמִּי זְכוּר וְשְׁמוֹר, וּבִגְיִן דְּזְכוּר וְשְׁמוֹר אֵינוֹן כָּלֵלָא דְכָלָא, נִקֵּט הָנִי דְּאֵינוֹן כָּלֵלָא, זְכוּר וְשְׁמוֹר, אֲנֹכִי זְכוּר, לֹא יִהְיֶה לָךְ שְׁמוֹר, וְכָלֵלָא בְּדִיבּוּרָא חֲדָא.

מתוך מדבש

”מאמר אנכי ולא יהיה, ודוגמתו זכור ושמור, הם כלל כל התורה” ומבואר בו כי אלו הדברות רומזות לכל מצות עשה ולא תעשה שבתורה.

(מקור המאמר זוהר חדש פרשת יצחק דף מח ע”א בדילוג, צנאור מתוך מדבש כרך 3 עמ’ קל”ט-ר)

וַיִּדְבֹּר אֱלֹהִים אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה לְאָמֹר, אֵיהוּ בְּלַחֲדוּי בְּדִיבּוּרָא חֲדָא הוּא בַּעֲצֻמוֹ דִּיבֵּר אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּדִיבּוּר אֶחָד, וְהָא אוֹקִימָנָא וְהָרִי כִּבְר בִּיאֲרֵנוֹ אוֹתוֹ (נִמֵּס) מִכּוֹת דָּף כַּד ע”א וְעִי”ס נִרְשִׁי, וְזוּהַר פֶּרֶשֶׁת יִצְחָק דָּף פֶּא ע”ב, כִּי אֲנֹכִי וְלֹא יִהְיֶה לָךְ אֵלֶּי הַשְׁנִי דְּבִרּוֹת, בְּדִיבּוּרָא חֲדָא אֲתֶאֱמָרוּ בְּדִיבּוּר אֶחָד נִאֲמָרוּ אֵלֶּא שֶׁאֵנוּ שִׁמְעֵנוֹ אוֹתָם בְּשְׁנֵי דְּבִרּוֹת, כִּמוֹ שֶׁכְּתוּב אֶחָד דִּיבֵּר אֱלֹהִים שְׁתֵּים זֶה שִׁמְעֵתִי.

ואמר הָנִי כָּלֵלָא דְכָלָא אֵלֶּי הַבְּ דְּבִרּוֹת הֵם כָּלֵל כָּל עֲשֵׂרֶת הַדְּבָרִים, הָנִי כָּלֵלָא דְכָל אוֹרִיתָא וְאֵלֶּי הֵם כָּלֵל שֶׁל כָּל הַתּוֹרָה, כִּי אֲנֹכִי כּוֹלֵל כָּל מִצְוֹת עֲשִׂין, וְלֹא יִהְיֶה לָךְ כּוֹלֵל כָּל מִצְוֹת לֹא תַעֲשִׂין, וְהָכִי נִמִּי זְכוּר וְשְׁמוֹר וְכֵן גַּם זְכוּר וְשְׁמוֹר הֵם כָּלֵל כָּל הַתּוֹרָה, כִּי זְכוּר הוּא סוּד רמ”ח מִצְוֹת עֲשִׂין, וְשְׁמוֹר הוּא סוּד שִׁס”ה מִצְוֹת לֹא תַעֲשִׂין, וּבִגְיִן דְּזְכוּר וְשְׁמוֹר אֵינוֹן כָּלֵלָא דְכָלָא וּלְפִי שֶׁזְכוּר וְשְׁמוֹר הֵם כָּלֵל כָּל הַתּוֹרָה, לִכֵּן נִקֵּט הָנִי דְּאֵינוֹן כָּלֵלָא נִקֵּטוּ חז”ל וְאִמְרוּ (נִמֵּס) רֵאשִׁי הַשְּׁנִי דָּף כו ע”א) כִּי זְכוּר וְשְׁמוֹר בְּדִיבּוּר אֶחָד נִאֲמָרוּ, וּמִפְּרֵשׁ כִּי זְכוּר וְשְׁמוֹר הֵם כִּמוֹ אֲנֹכִי וְלֹא יִהְיֶה לָךְ, כִּי אֲנֹכִי הֵינִי זְכוּר הַכּוֹלֵל אֶת מִצְוֹת עֲשִׂין, לֹא יִהְיֶה לָךְ הֵינִי שְׁמוֹר הַכּוֹלֵל אֶת מִצְוֹת לֹא תַעֲשִׂין, וְכָלֵלָא בְּדִיבּוּרָא חֲדָא וְהַכֵּל נִאֲמַר בְּדִיבּוּר אֶחָד.

חמש דברות כוללים חמש אחרות

(ד) תִּאֲנָא, בְּהִנֵּי חֲמֵשׁ אֲמִירָן כָּלִיל כָּלָא, בְּהִנֵּי חֲמֵשׁ אֲמִירָן אֲתַגְלִיפּוּ חֲמֵשׁ אַחֲרָנִין, וְדַאי חֲמֵשׁ גּוֹ חֲמֵשׁ. הָא פִּיצֵד, אָנְכִי יְהוּ"ה אֱלֹהֵי"ךְ, לִקְבֹּל לֹא תִרְצָח, דִּתְנִינָן, תִּרְיִן אֵלִין בְּכָלִלָא חָדָא אֲתַפְּלִילָן, דְּמֵאן דְּקִטִּיל אֲזַעִיר דְּמוּתָא וְצִלְמָא דְּמֵאֲרִיָּה, דְּכְתִיב (בראשית ט ו) כִּי בָצַלְם אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת הָאָדָם, וְכְתִיב (יחזקאל א כו) וְעַל דְּמוּת הַפֶּסֶס דְּמוּת פִּמְרָאָה אָדָם.

אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, כְּתִיב (בראשית ט ו) שִׁפְךָ דָּם הָאָדָם בְּאָדָם דְּמוֹ יִשְׁפֹךְ וְגו', מֵאן דְּשִׁפִּיף דְּמָא כְּאֵלּוּ אֲזַעִיר דְּמוּתָא וְצִלְמָא דְּלַעֲיִלָא, כְּלוּמַר לֹא אֲזַעִיר דְּמוּתָא דָּא אֱלָא דְּמוּתָא אַחְרָא, מִשְׁמַע דְּכְתִיב שִׁפְךָ

מתוק מדבש

"מאמר חמש דברות כוללים חמש אחרות" ומבואר בו כי חמש דברות הראשונות הם עיקריים, ושורשם בחסד, והם כוללות עמהם את חמשת הדברות האחרות שבגבורה. ומבאר את כללות הדברות אחת לאחת בטוב טעם. ומסיק שזה הוא הטעם לחמשה חומשי תורה.

(מקור המאמר צוהר פרשת יתרו דף 5 ע"ב-3, צנצ'ור ממקו מדנש כרך ו עמ' ערז-ערה)

תִּאֲנָא בְּהִנֵּי חֲמֵשׁ אֲמִירָן כָּלִיל כָּלָא למדנו באלו החמשה דברות הראשונות כלול הכל, דהיינו בְּהִנֵּי חֲמֵשׁ אֲמִירָן אֲתַגְלִיפּוּ חֲמֵשׁ אַחֲרָנִין באלו החמשה דברות שבלוח הימני נחקקו ונכללו החמשה דברות האחרות שבלוח השמאלי, וְדַאי חֲמֵשׁ גּוֹ חֲמֵשׁ ודאי כלולים חמשה בתוך חמשה, ושואל הָא פִּיצֵד איך הם כלולים זה בזה, ואמר אָנְכִי יְהוּ"ה אֱלֹהֵי"ךְ שבלוח הימני, לִקְבֹּל לֹא תִרְצָח שבלוח השמאלי, דִּתְנִינָן תִּרְיִן אֵלִין בְּכָלִלָא חָדָא אֲתַפְּלִילָן שני דברות אלו בכלל אחד נכללו, דְּמֵאן דְּקִטִּיל אֲזַעִיר דְּמוּתָא וְצִלְמָא דְּמֵאֲרִיָּה כי מי שרוצח אדם ממעט את דמות וצלם קונו, דְּכְתִיב כִּי בָצַלְם אֱלֹהִים עָשָׂה אֶת הָאָדָם ועל ידי רציחה פוגם באנכי שהוא סוד אדם העליון, וְכְתִיב וְעַל דְּמוּת הַפֶּסֶס דְּמוּת פִּמְרָאָה אָדָם הרי אדם העליון הוא כמראה אדם התחתון.

אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, כְּתִיב שִׁפְךָ דָּם הָאָדָם בְּאָדָם דְּמוֹ יִשְׁפֹךְ וְגו' פירוש מֵאן דְּשִׁפִּיף דְּמָא כְּאֵלּוּ אֲזַעִיר דְּמוּתָא וְצִלְמָא דְּלַעֲיִלָא מי ששופך דם אדם התחתון כאילו ממעט את דמות וצלם של אדם העליון, לכן דמו ישפך, כְּלוּמַר, לֹא אֲזַעִיר דְּמוּתָא דָּא אֱלָא דְּמוּתָא אַחְרָא השופך דם אדם לא מיעט רק זו הדמות שלמטה, אלא דמות אדם

דָם הָאָדָם בָּאָדָם דְּמוֹ יִשְׁפָּךְ, בָּאָדָם עֲלֵאָה מָטִי הָאִי פְּגִימוּתָא מִהָהוּא
דְּמָא דְּאוּשִׁיד, מְאִי טַעֲמָא, מְשׁוּם פִּי בְּצֵלָם אֱלֹהִיִּם עֲשֶׂה אֶת הָאָדָם,
וּבְגִין כֶּךָ הָא בְּהָא תֵּלִיא.

לֹא יִהְיֶה לָךְ, לִקְבֹּל לֹא תִנָּאף, דָּא מְשַׁקֵּר בְּשִׁמָּא דְקִדְשָׁא פְּרִיף הוּא
דְּאִתְרָשִׁים בִּיה בְּכַר נָשׁ, וּבְדָא פְּמָה וּכְמָה חוּבִין וּגְזִרִין וְעוֹנָשִׁין תִּלְיִין,
וּמֵאֵן דְּמְשַׁקֵּר בְּהָאִי מְשַׁקֵּר בִּיה בְּמִלְפָּא, דְּכִתִּיב (הושע ה ז) בִּיהוּ"ה בְּגִדּוֹ כִּי
כְּנִים זָרִים יִלְדוּ, וּכְתִיב לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם וְלֹא תַעֲבֹדֵם, וְהָא בְּהָא תֵּלִיא.
לֹא תִשָּׂא לִקְבֹּל לֹא תִגְנוֹב, וּכְתִיב (משלי כו כז) חוֹלֵק עִם גִּנְבָּה שׁוֹנֵא נִפְשׁוֹ,
אֵלֶּה יִשְׁמַע וְלֹא יִגִּיד, וְדָאִי הָא בְּהָא תֵּלִיא, דְּהָא גִנְבָּא לְדָא אִזְדְּמֵן
לְאוּמָאָה בְּשַׁקָּרָא, מֵאֵן דְּעֵבִיד דָּא עֵבִיד דָּא.

מותוק מדבש

העליון, מְשַׁמַּע דְּכִתִּיב זֶה מִשְׁמַע מִמָּה שֶׁכָּתוּב שִׁפָּךְ דָּם הָאָדָם, בָּאָדָם, דְּמוֹ יִשְׁפָּךְ
שִׁפִּירוֹשׁוּ בָּאָדָם עֲלֵאָה מָטִי הָאִי פְּגִימוּתָא מִהָהוּא דְּמָא דְּאוּשִׁיד בָּאָדָם הַעֲלִיין מִגִּיעַ
זֶה הַפֶּגֶם מִדָּם הַהוּא שִׁשְׁפָּךְ, וְלִכְךָ דְּמוֹ יִשְׁפָּךְ, מְאִי טַעֲמָא מִהוּ הַטַּעַם שְׁפּוּגָם כֹּל כֵּךְ
לְמַעַל, וְאִמְרֵי מְשׁוּם פִּי בְּצֵלָם אֱלֹהִיִּם עֲשֶׂה אֶת הָאָדָם לִכְן שְׁפִיכַת דָּם שֶׁל אָדָם
הַתַּחְתּוֹן מִגִּיעַ פִּגְמוֹ בָּאָדָם הַעֲלִיין, וּבְגִין כֶּךָ הָא בְּהָא תֵּלִיא וּבִשְׁבִיל זֶה לֹא תִרְצַח תְּלוּי
בְּאִנְכִי ה' אֱלֹהֵיִךְ.

וּמָה שֶׁכָּתוּב לֹא יִהְיֶה לָךְ, לִקְבֹּל לֹא תִנָּאף הוּא כְּנִגְדָּא לֹא תִנָּאף, כִּי דָּא מְשַׁקֵּר בְּשִׁמָּא
דְּקִדְשָׁא פְּרִיף הוּא דְּאִתְרָשִׁים בִּיה בְּכַר נָשׁ זֶה הַנוּאף מְשַׁקֵּר בְּשִׁמּוֹ שֶׁל הַקְּבִ"ה
הַנִּרְשָׁם בְּבִרְתּוֹ שֶׁל אָדָם, וּבְדָא וּבְפֶגֶם בְּרִית קוֹדֶשׁ פְּמָה וּכְמָה חוּבִין וּגְזִרִין וְעוֹנָשִׁין
תִּלְיִין כְּמָה וְכְמָה עוֹנוֹת וְגִזְרוֹת וְעוֹנָשִׁים תְּלוּיִם, רִצָּה לֹמַר שֶׁעַל יְדֵי זֶה יִגְזְרוּ עֲלָיו כְּמָה
גִּזְרוֹת וְעוֹנָשִׁים, וּמֵאֵן דְּמְשַׁקֵּר בְּהָאִי מְשַׁקֵּר בִּיה בְּמִלְפָּא וּמִי שֶׁמְשַׁקֵּר בְּבִרְתּוֹ הָרִי הוּא
כְּאִילוֹ מְשַׁקֵּר בְּהַמֶּלֶךְ בִּ"ה דְּכִתִּיב בִּיהוּ"ה בְּגִדּוֹ כִּי כְּנִים זָרִים יִלְדוּ עַל יְדֵי שִׁילְדוֹ
כְּנִים זָרִים מְנַשִּׂים זֵרוֹת הָרִי הוּא כְּאִילוֹ בְּה' בְּגִדּוֹ, וּכְתִיב לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם וְלֹא
תַעֲבֹדֵם כִּי הִבָּא עַל אִשָּׁה זֹרָה הוּא כּוֹרַע עֲלֶיהָ, וְזֶה נִחְשָׁב לוֹ כְּאִילוֹ הַשְׁתַּחֲוָה לְעַבּוּדָה
זֹרָה, וְהָא בְּהָא תֵּלִיא הָרִי לֹא תִנָּאף תְּלוּי בְּלֹא יִהְיֶה לָךְ.

לֹא תִשָּׂא, לִקְבֹּל לֹא תִגְנוֹב לֹא תִשָּׂא הוּא כְּנִגְדָּא לֹא תִגְנוֹב, וּכְתִיב חוֹלֵק עִם גִּנְבָּה
שׁוֹנֵא נִפְשׁוֹ מִי שֶׁחוֹלֵק עִם הַגִּנְבָּה הוּא שׁוֹנֵא אֶת נִפְשׁוֹ, כִּי אֵלֶּה יִשְׁמַע וְלֹא יִגִּיד
אִפִּילוֹ אִם יִשְׁמַע שֶׁמְשִׁבְעִין אוֹתוֹ שִׁיגִיד מִי הַגִּנְבָּה, אֲבָל לִפִּי שֶׁחֹלֵק עִמּוֹ לֹא יִגִּיד וְיִשָּׂא
עוֹנוֹ וְיִאֲבֹד אֶת נִפְשׁוֹ, וְדָאִי הָא בְּהָא תֵּלִיא וְדָאִי לֹא תִגְנוֹב תְּלוּי בְּלֹא תִשָּׂא, דְּהָא גִנְבָּא
לְדָא אִזְדְּמֵן לְאוּמָאָה בְּשַׁקָּרָא כִּי גִנְבָּה מְזוּמָן לִזְהָ שִׁשְׁבַּע לִשְׁקֵר, מֵאֵן דְּעֵבִיד דָּא
עֵבִיד דָּא הָרִי מִי שֶׁגִּנְבָּה נִשְׁבַּע גַּם לִשְׁקֵר.

זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת, לִקְבֹּל לֹא תַעֲנֶה בְרַעְךָ עַד שְׁקֵר, וְאָמַר רַבִּי יוֹסִי, שַׁבַּת סִהְדוּתָא אֲקָרִי, וּבְעֵי בִר נָשׁ לְסִהְדָּא עַל הָא, דְּכְתִיב כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה יְהוָה וְגו', וְשַׁבַּת כָּלְלָא דְכָלְלָא.

וְאָמַר רַבִּי יוֹסִי, מֵאִי דְכְתִיב (מִכָּה ז כ) תִּתֵּן אֲמַת לִיעֶקֶב, כִּמָּה דָּאֵת אָמַר (שְׁמוֹת לֹא טז) וְשִׁמְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת, וּמֵאֵן דְּאִסְהִיד שְׁקָרָא מְשַׁקֵּר בַּשַּׁבָּת דִּהִיא סִהְדוּתָא דְקִשּׁוּט, וּמֵאֵן דְּמְשַׁקֵּר בַּשַּׁבָּת, מְשַׁקֵּר בְּאוֹרֵייתָא כּוּלָּהּ, בְּגִינֵי כֵךְ הָא בְּהָא תִלְיָא.

כִּפְדֵּי אֶת אֲבִיךָ, לִקְבֹּל לֹא תַחְמוֹד אֶשֶׁת רַעְךָ, וְאָמַר רַבִּי יִצְחָק, כִּפְדֵּי אֶת אֲבִיךָ, אֲבִיךָ מִמֶּשׁ, דִּהִיא מֵאֵן דְּחָמִיד אֶתְתָּא דְחִבְרִיה וְאוֹלִיד בֶּר, הֵהוּא אוֹקִיר לְאַחֲרָא דְלֹא אֲבִיו.

מתוך מדבש

זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת, לִקְבֹּל לֹא תַעֲנֶה בְרַעְךָ עַד שְׁקֵר שַׁבַּת הוּא כִנְגֵד לֹא תַעֲנֶה, וְאָמַר רַבִּי יוֹסִי, שַׁבַּת סִהְדוּתָא אֲקָרִי שַׁבַּת נִקְרָא עֲדוּת, וּבְעֵי בִר נָשׁ לְסִהְדָּא עַל הָא וְצִרִיךְ הָאֲדָם לְהַעֲיִד עַל זֶה דְּכְתִיב כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה יְהוָה וְגו' וַיֵּנַח בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי, רָצָה לֹמַר בַּפְסוּקִי וַיְכֻלוּ שְׁאוּמְרִים בְּלִיל שַׁבַּת מֵעִידִים שֶׁהִקְבִּי"ה בְּרָא שָׁמַיִם וָאָרֶץ בַּשֵּׁשֶׁת יָמִים, לִכֵּן נִהְיָ לְאוּמְרוֹ מֵעוֹמֵד כְּדֹרֶךְ הַמַּעֲיִד עֲדוּת, וְשַׁבַּת כָּלְלָא דְכָלְלָא וְשַׁבַּת כּוּלָּל כֹּל שֵׁשֶׁת יָמֵי הַחֹל וְכֹל מַעֲשִׂיהֶם, לִכֵּן הַמַּעֲיִד עַל שַׁבִּיתָה הַשַּׁבַּת הוּא מַעֲיִד עַל מַעֲשֵׂה שָׁמַיִם וָאָרֶץ.

וְאָמַר רַבִּי יוֹסִי, מֵאִי דְכְתִיב תִּתֵּן אֲמַת לִיעֶקֶב הֵינִי כִּמָּה דָּאֵת אָמַר וְשִׁמְרוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת כִּי הַשּׁוֹמֵר שַׁבַּת מַעֲיִד וּמֵאֲמַת אֶת בְּרִיאַת הָעוֹלָם עַל יְדֵי הַקְבִּי"ה הַנִּקְרָא יַעֲקֹב נִחְיָנָה תַּפְלָרַת, וּמֵאֵן דְּאִסְהִיד שְׁקָרָא מְשַׁקֵּר בַּשַּׁבָּת דִּהִיא סִהְדוּתָא דְקִשּׁוּט וּמִי שֶׁמַּעֲיִד שְׁקֵר הוּא מְשַׁקֵּר בַּשַּׁבַּת שֶׁהִיא עֲדוּת שֶׁל אֲמַת, וּמֵאֵן דְּמְשַׁקֵּר בַּשַּׁבָּת מְשַׁקֵּר בְּאוֹרֵייתָא כּוּלָּהּ וּמִי שֶׁמְשַׁקֵּר בַּשַּׁבַּת עַל יְדֵי שֶׁמַּחֲלָלוֹ, מְשַׁקֵּר בְּכֹל הַתּוֹרָה כּוּלָּהּ, מִפְּנֵי שֶׁהִשְׁגָּת תְּלוּי נִתְפַּלְרַת שֶׁשֶׁס מִקּוּם הַתּוֹרָה וְהוּא נִקְרָא מִדַּת הָאֲמַת, וְהַמַּעֲיִד שְׁקֵר מְשַׁקֵּר בַּתּוֹרָה שֶׁהִיא אֲמַת, בְּגִינֵי כֵךְ הָא בְּהָא תִלְיָא וּבִשְׁבִיל זֶה לֹא תַעֲנֶה תְּלוּי בּוֹכּוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבַּת.

כִּפְדֵּי אֶת אֲבִיךָ, לִקְבֹּל לֹא תַחְמוֹד אֶשֶׁת רַעְךָ הוּא כִנְגֵד לֹא תַחְמוֹד אֶשֶׁת רַעךָ, וְאָמַר רַבִּי יִצְחָק מַה שֶּׁכְּתוּב כִּפְדֵּי אֶת אֲבִיךָ, אֲבִיךָ מִמֶּשׁ מִי שֶׁהוּא וְדֹאֵי אֲבִיךָ אֶתְתָּא צִרִיךְ לִכְבֹּדוֹ, דִּהִיא מֵאֵן דְּחָמִיד אֶתְתָּא דְחִבְרִיה וְאוֹלִיד בֶּר כִּי מִי שֶׁחֹמֵד אֶשֶׁת חֲבֵרוֹ וּמוֹלִיד מִמֶּנָּה בֶּן, הֵהוּא אוֹקִיר לְאַחֲרָא דְלֹא אֲבִיו בֶּן הֵהוּא מִכְבֵּד לְאַחֵר שְׁאִינוֹ אֲבִיו, לְפִי שֶׁחֹשֵׁב עַל בַּעַל אִמּוֹ שֶׁהוּא אֲבִיו.

וּכְתִיב כַּד אֶת אֲבִיךָ וְגו', לֹא תַחֲמֹד בֵּית רַעַף, (דְּבָרִים ה' יח) שְׁדָהוּ, וּכְתִיב הֵכָא עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר יְהו"ה אֱלֹהֵי"ךְ נוֹתֵן לָךְ, הֵהוּא דִּיהֵב לָךְ יְהֵא דִילָךְ וְלֹא תַחֲמֹד אַחֲרָא, וְדַאי הָא בְּהָא תֵּלִיא.

וְאַלִין חֲמֵשׁ קְדָמָא פְּלִילֵן חֲמֵשׁ אַחֲרָנִין, וּבְגִינִי כֶּךָ (שם לג ב) מִימִינוּ אֵשׁ דֶּת לָמוּ, דְּכָלָא אֲתַעְבִּיד יְמִינָא, וְעַל דָּא בְּחֻמְשָׁה קָלִין אֲוִרִיתָא אֲתִייהִיבַת. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, פְּלָהוּ הָווּ חֲמֵשׁ גּוֹ חֲמֵשׁ, לְקַבְּלִיהוֹן חֻמְשָׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה.

מִתּוֹק מִדְּבַשׁ

וְעוֹד נִרְמַז לֹא תַחֲמוֹד בְּכַבֵּד אֶת אֲבִיךָ, כִּי וּכְתִיב כַּד אֶת אֲבִיךָ וְגו', וְכָתוּב לֹא תַחֲמֹד בֵּית רַעַף, וְעוֹד כָּתוּב בְּדְבָרוֹת שֶׁל פֶּרֶשֶׁת וְאֲתַחֲנֵן לֹא תִתְאוּהוּ בֵּית רַעַף שְׁדָהוּ, וּכְתִיב הֵכָא בְּכַבּוֹד אֲב וְאִם, לִמְעַן יֵאָרִיכוֹן יָמֶיךָ עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר יְהו"ה אֱלֹהֵי"ךְ נוֹתֵן לָךְ שְׁפִירוֹשׁוּ הֵהוּא דִּיהֵב לָךְ יְהֵא דִילָךְ, וְלֹא תַחֲמֹד אַחֲרָא אֶת שְׁנֵת לָךְ ה' אֱלֹהֵי"ךְ יִהְיֶה שֶׁלךָ וְלֹא תַחֲמוֹד אֶת שֶׁל אַחֵר, וְדַאי הָא בְּהָא תֵּלִיא הִרִי וְדַאי לֹא תַחֲמוֹד תְּלוֹי בְּכַבֵּד אֶת אֲבִיךָ.

וְאַלִין חֲמֵשׁ קְדָמָא פְּלִילֵן חֲמֵשׁ אַחֲרָנִין וְאֵלּוּ הַחֲמִשָּׁה דְּבָרוֹת הָרִאשׁוֹנוֹת שֶׁהֵם הַעֲיָקְרִים וְשׁוֹרֶשׁם בְּחֹסֶד שְׁבִימִין, כּוֹלָלוֹת עִמָּהֶם אֶת חֲמִשָּׁה דְּבָרוֹת הָאֲחֵרוֹת שְׁשׁוֹרֶשׁם בְּגִבּוֹרָה שְׁבִשְׁמַאל, וּבְגִינִי כֶּךָ לִכְּן כָּתוּב מִימִינוּ אֵשׁ דֶּת לָמוּ פִירוֹשׁוּ דְּכָלָא אֲתַעְבִּיד יְמִינָא שְׁכֹל הַדְּבָרוֹת נַעֲשׂוּ יָמִין כִּי הִימִין גּוֹבֵר וְמַהֲפֵךְ אֶת הַשְּׁמַאל לִהְיוֹת כְּמוֹתוֹ, וְזֶה שְׁכָתוּב מִימִינוּ אֵשׁ דֶּת, כִּי מִן הִימִין יֵצֵא חֶלֶק אֵשׁ הַדֶּת שְׁבִשְׁמַאל כִּי הֵכֵל כָּלוּל בִּימִין, וְעַל דָּא בְּחֻמְשָׁה קָלִין, אֲוִרִיתָא אֲתִייהִיבַת וְעַל כֵּן נִיתְּנָה הַתּוֹרָה בְּחֻמְשָׁה קוֹלוֹת לְפִי שְׁמַעֲשֵׁרֶת הַדְּבָרוֹת נַעֲשׂוּ רַק חֲמִשָּׁה. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, פְּלָהוּ הָווּ חֲמֵשׁ גּוֹ חֲמֵשׁ גַּם הַקּוֹלוֹת הֵיוּ עֲשֵׂרָה כַּעֲזֵן הַדְּבָרוֹת אֲלֵא שֶׁנִּכְלָלוּ חֲמִשָּׁה תוֹךְ חֲמִשָּׁה, לְקַבְּלִיהוֹן חֻמְשָׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה וְכִנְגָדָם הֵם הַחֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה, שֶׁהִיא רְאוּיָה שִׁיחִיו עֲשֵׂר עֲשׂוֹרֵי תוֹרָה אֲלֵא שְׁכֹל חוּמֵשׁ וְחוּמֵשׁ כּוֹלָל שְׁנֵי עֲשׂוֹרִים, דִּהִינּוּ חֲמִשָּׁה תוֹךְ חֲמִשָּׁה וְכוֹלָם בִּימִין.

עשרת הדברות כלולות בפרשת ואהבת

(ה) **פַּד אֶתָּא רַבִּי שְׁמַעוֹן**, אָמַר, הָא וְדַאי פְּרַשְׁתָּא דְקִרְיָאָת שְׁמַע רְמִיזָא בֵּיה עֶשֶׂר אֲמִירָן, כְּמָה דְאֻקְמוּהָ, וְהִכִּי הוּא וְדַאי, וְהִיו הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה, כְּלָלָא דְעֶשֶׂר אֲמִירָן אֵינוֹן, וּבְגִין כֵּן עֶשֶׂר פְּקוּדִין אֵית הֶכָא, לְקַבֵּל עֶשֶׂר פְּקוּדִין דְאֻרִּייתָא, וּמֵאן אֵינוֹן, וְשִׁנְתָּם לְבִנְיָד, וְדִבְרָתָּ בָּם, בְּשִׁבְתָּךְ בְּבֵיתְךָ, וּבְלִכְתָּךְ בְּדֶרֶךְ, וּבְשִׁכְבְּךָ, וּבְקוּמָךְ, וּקְשָׁרְתָם לְאוֹת עַל

מתוך מדבש

"מאמר עשרת הדברות כלולות בפרשת ואהבת" ומבואר בו כי עשרת הדברות כלולות ורמוזות בפרשת ואהבת שבקריאת שמע. וזאת להורות שכל עשרת הדברות יהיו בבחינת "על לבבך". ומבאר את רמיזתם בטוב טעם. ומסיק שלכן פרשיות שבקריאת שמע הם כלל ויסוד גדול בתורה, והמדדק בקריאתם מתקדש שם שמים על ידו, וגורם ליחוד.

(מקור המאמר זוהר פרשת ואהבת דף קסח ע"א, צנצנאל ממוק מדבש כרך טו עמ' קס-קט)

פַּד אֶתָּא רַבִּי שְׁמַעוֹן כשבא רבי שמעון לבית המדרש, אָמַר, הָא וְדַאי פְּרַשְׁתָּא דְקִרְיָאָת שְׁמַע הִי וְדַאי פִּרְשָׁה ראשונה של קריאת שמע, רְמִיזָא בֵּיה עֶשֶׂר אֲמִירָן כְּמָה דְאֻקְמוּהָ רמזים בה עשרת הדברות כמו שפירשו החברים, וְהִכִּי הוּא וְדַאי וכך הוא ודאי, כי מה שכתוב וְהִיו הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה, כְּלָלָא דְעֶשֶׂר אֲמִירָן אֵינוֹן הם כלל כל עשרת הדברות, כי בא לרמוז שכל עשרת הדברות יהיו על לבבך, וּבְגִין כֵּן עֶשֶׂר פְּקוּדִין אֵית הֶכָא לְקַבֵּל עֶשֶׂר פְּקוּדִין דְאֻרִּייתָא ולכן יש כאן עשר מצות כנגד עשר מצות שבעשרת הדברות שבתורה, וּמֵאן אֵינוֹן ומי הם העשר מצות, ואמר, א' וְשִׁנְתָּם לְבִנְיָד כנגד אנכי ה' אלהיך, כי כל המלמד את בן חברו תורה, כאילו קבלו מהר סיני, והיינו קבלת אלהותו ותורתו לו ולבניו ולתלמידיו. ב' וְדִבְרָתָּ בָּם ואמרו חז"ל "בם" ולא בדברים בטלים, והוא כנגד לא יהיה לך אלהים אחרים, כי דברים בטלים היינו כעובד אלהים אחרים. ג' בְּשִׁבְתָּךְ בְּבֵיתְךָ כנגד לא תשא את שם ה' אלהיך לשוא, כי השכינה נקראת בית, ואם האדם מתרחק מהשכינה ויוצא לחוץ מביתה להקליפות, עובר על לא תשא. ד' וּבְלִכְתָּךְ בְּדֶרֶךְ כנגד זכור את יום השבת לקדשו, שיהיה ניכר בהלוכו שהוא שבת. ה' וּבְשִׁכְבְּךָ כנגד כבוד את אביך ואת אמך, שנאמר ושכבתי עם אבותי, ואין לך כבוד אב ואם אלא שיזכה לשכב עמהם ולא יפרד מהם. ו' וּבְקוּמָךְ כנגד לא תרצח, כמו שנאמר כי כאשר יקום איש על רעהו ורצחו נפש, ואומר שיהיה הקימה לטובה ולא לשפיכת דמים. ז' וּקְשָׁרְתָם לְאוֹת עַל יָדְךָ כנגד לא תנאף, ומה גם הנואפים ביד, ואמר שיהיה

סֵפֶר עשרת הדברות כלולות בפרשת ואהבת הַזֶּהָר יט
יָדָה, וְהָיוּ לְטוֹטְפוֹת בֵּין עֵינֶיךָ, וּכְתַבְתֶּם עַל מְזוֹזוֹת בֵּיתְךָ, וּבִשְׁעָרֶיךָ.
הָא עֶשֶׂר לִקְבֵּל עֶשֶׂר אֲמִירָן.

וְעַל דָּא פְּרָשִׁינן אֵלֵין כָּלֵל רַב אֵינוֹן בְּאוֹרֵייתָא, זִכָּאָה חוֹלְקִיהָ מֵאֵן
דְּאֲשָׁלִים לִיהָ בְּכָל יוֹמָא תְּרֵי זִמְנֵי, דְּהָא אֶתְקַדַּשׁ בְּפוֹמִיָּה שְׁמָא
קְדִישָׁא בְּדָקָא יָאוּת.

מתוק מדבש

הקשירה ביד לתפלין ולא לניאוף ח"ו. ח' וְהָיוּ לְטוֹטְפוֹת בֵּין עֵינֶיךָ כנגד לא תגנוב,
כי העינים חומדים ואחר כך הוא גונב. ט' וּכְתַבְתֶּם עַל מְזוֹזוֹת בֵּיתְךָ כנגד לא תענה
ברעך עד שקר, כמו שנאמר לעיל כי מי שאין לו מזוזה בפתחו הרי הוא כאילו מעיד
עדות שקר. י' וּבִשְׁעָרֶיךָ כנגד לא תחמוד בית רעך, ומי גורם זה שלא יחמוד, השם
הקדוש הרשום בשער ביתו להעיד עליו בבואו ובצאתו שלא ירצה יותר מהריוח שלו,
וסגולת המזוזה שלא יחמוד. הָא עֶשֶׂר לִקְבֵּל עֶשֶׂר אֲמִירָן הרי יש כאן עשר מצות כנגד
עשרת הדברות.

וְעַל דָּא פְּרָשִׁינן אֵלֵין כָּלֵל רַב אֵינוֹן בְּאוֹרֵייתָא וְעַל כֵּן אֱלוּ הִפְרָשִׁיּוֹת שֶׁל קְרִיאַת
שְׁמַע הֵם כָּלֵל גְּדוֹל בְּתוֹרָה, זִכָּאָה חוֹלְקִיהָ מֵאֵן דְּאֲשָׁלִים לִיהָ בְּכָל יוֹמָא תְּרֵי
זִמְנֵי אֲשֶׁרִי חִלְקוּ מִי שְׁאוּמֵר אוֹתוֹ בְּשִׁלְמוֹת וּבִדְקוּק בְּכָל יוֹם פַּעֲמִים, דְּהָא אֶתְקַדַּשׁ
בְּפוֹמִיָּה שְׁמָא קְדִישָׁא בְּדָקָא יָאוּת כִּי מִתְקַדַּשׁ בְּפִי שֵׁם הַקְדוֹשׁ כְּרָאוּי, וְגוֹרֵם לִיְחִיד
הַעֲלִיּוֹן שֶׁבְּקִרְיַאת שְׁמַע. (רמ"ק ומפרשים)

עשרת הדברות רמוזות בתהלים

(1) **רַבִּי יִצְחָק פֶּתַח**, (תהלים טו א) מִזְמוֹר לְדוֹד יְהוֹ"ה מִי יִגּוֹר בְּאַהֲלָיָה מִי יִשְׁכּוֹן בְּהַר קֹדֶשׁ הוֹלֵךְ תָּמִים וּפּוֹעֵל צֶדֶק וְדוֹבֵר אֱמֶת בְּלִבָּבוֹ וְגוֹמֵר, מֵאֵי מִשְׁמַע, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בַּר רַבִּי יוֹסִי, אֵלֶּיךָ עֲשָׂרָה, אֵינִינָה כְּנֶגֶד עֲשָׂרַת הַדְּבָרוֹת, שְׁעֵתִידִין בְּנֵי שֶׁל יַעֲקֹב, לְקַיֵּם בְּמָקוֹם הַהוּא.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְהָא חַד סַר אֵינוֹן, אָמַר לִיה, לֹא רַגַל עַל לְשׁוֹנוֹ,
לֹא עָשָׂה לְרַעְהוּ רַעָה, חַד מַלְהָ אֵינוֹן, דְּכָל הַמְרַגֵּל בְּחִבְרוֹ, מִיַּד עָשָׂה
עִמּוֹ רַעָה, לֹא רַגַל בְּלִשְׁוֹנוֹ וְלֹא עָשָׂה עִמּוֹ רַעָה.

וְכִי מֵאֵן שׁוּי לְאֵלֶיךָ, כְּנִגְדַּת הַדְּבָרוֹת, אָמַר רַבִּי יְהוֹדָה, כְּלָהוּ
עֲשֵׂת הַדְּבָרוֹת מִשְׁתַּמְעֵי מִיְּבִיאוֹ. הוֹלֵךְ תָּמִיד, כְּנִגְדַּת (שְׁמוֹת כ ב)

מתוק מדבש

"מאמר עשרת הדברות רמוזות בתהלים" ומבואר בו כי עשרת הדברות רמזם דוד המלך בתהלים פרק טו. ומבאר את רמיותם בטוב טעם. וממשיך ומבאר כי גם נרמזים עשרת הדברות במעשה יעקב אבינו בפסוק ויפגע במקום ההוא.

(מקור המאמר בזרע חדש פרשת וילך דף לד ע"ב, צביאור מחוק מדגש כרך א עמ' תקמג-תקמט)
ויפגע במקום וילן שם וגו', כדי לפרש פסוק זה רבי יצחק פתח הקדים לפרש מה שכתוב מזמור לדוד יהוה מי יגור באהלך מי ישכון ביהר קדשך, הולך תמים ופועל צדק ודובר אמת בלבבו וגומר, מאי משמע מה משמיענו מזמור זה, אמר רבי יהודה בר רבי יוסי, אליו עשרה אלו עשרה דברים הנזכרים במזמור זה, אינון הם פנגד עשרת הדברות שעתידין בניו של יעקב לקיים במקום ההוא דהיינו בירושלים.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי שָׁאֵל מֵרַבִּי יְהוּדָה, וְהָאֵל תָּד סָר אֵינּוֹן וְהָרִי אֶחָד עֶשֶׂר דְּבָרִים הֵם (כַּמְנוֹאֵל בְּמִסְכָּא מִנְחָה דף כד ע"ב), אָמַר לֵיהּ הֲשִׁיב לִי רַבִּי יְהוּדָה, מָה שְׁכָתוּב לֹא רָגַל עַל לְשׁוֹנוֹ, לֹא עָשָׂה לְרַעְהוּ רָעָה, תָּד מַלְּהָ אֵינּוֹן הֵם רַק דְּבַר אֶחָד, דְּכָל הַמְּרָגֵל בְּחִבְרוֹ, מִיָּד עָשָׂה עִמּוֹ רָעָה, לָכֵן אִם לֹא רָגַל בְּלִשְׁוֹנוֹ וּמִמִּילָא וְלֹא עָשָׂה עִמּוֹ רָעָה כִּי זֶה תַּלְמִיד בְּזֵה.

ושואל וְכִי מֵאֵן שׁוֹי לְאֵלֶיךָ וְכִי מִי מִשׁוּה וְהֵאִיךְ יִכּוּלִים לְהִשּׁוּת אֱלוֹ עֲשֶׂרָה דְּבָרִים כְּנֶגֶד עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרוֹת, וּמִשִּׁיב אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כִּלְהוֹ עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרוֹת, מִשְׁתַּמְעִי מִיִּנְיֵיהֶן כָּל עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרוֹת נִשְׁמָעִים מֵהֶם, כִּי מֵה שֶׁכָּתוּב הוֹלֵךְ תָּמִיד הֵינּוּ

אֲנֹכִי יְהוָה אֱלֹהֵי־ךָ, מִלְמַד שְׁצַרְיָךְ אָדָם לְקַבֵּל עָלָיו אֵימַת עוֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם, וְאֵין לוֹ רְשׁוּת לְהִרְהֹר בָּמָה שְׁאִינוּ יָכוֹל לְהַשִּׁיג, מִשְׁמַע דְּכֹתִיב אֲנֹכִי יְהוָה אֱלֹהֵי־ךָ סֵתָם, כְּתִיב הֵכָא הוֹלֵךְ תָּמִים, וְכֹתִיב הֵתָם (דְּבָרִים י"ג) תָּמִים תִּהְיֶה עִם יְהוָה אֱלֹהֵי־ךָ, וְאֵין לָךְ רְשׁוּת לְהִרְהֹר עַל מָה שְׁלֹא הוֹרְשִׁיתָ.

וּפּוֹעֵל צֶדֶק, כִּנְגֵד לֹא יִהְיֶה לָךְ אֱלֹהִים אֲחֵרִים עַל פָּנָי, לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם וְלֹא תַעֲבֹדֵם, מִכָּאן אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֵין לָךְ דְּבַר עוֹמֵד כִּנְגֵד חִילּוֹל הַשֵּׁם, מְנָא לָן, מִמַּסִּית, דְּכֹתִיב (שֵׁם י"א) יָדָךְ תִּהְיֶה בּוֹ בְּרֹאשׁוֹנָה לְהַמִּיתוֹ, לָמָּה, פִּי בִקֵּשׁ לְהַדִּיחָךְ מֵעַל יְהוָה אֱלֹהֵי־ךָ, וְאֵי קָטִיל לִיָּה, נִקְרָא צָדִיק, מְקַנָּא, וּפּוֹעֵל צֶדֶק, וְזֶהוּ וּפּוֹעֵל צֶדֶק.

מִתּוֹק מִדְּבַשׁ

כִּנְגֵד אֲנֹכִי יְהוָה אֱלֹהֵי־ךָ וּמִפְרֹשׁ מִלְמַד שְׁצַרְיָךְ אָדָם לְקַבֵּל עָלָיו אֵימַת עוֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם וּיֵאֱמִין בְּאֵמוּנַת אוֹמֵן בַּהֲקִבָּה, וְאֵין לוֹ רְשׁוּת לְהִרְהֹר בָּמָה שְׁאִינוּ יָכוֹל לְהַשִּׁיג רְצָה לומר שֶׁלֹא יַחְקוֹר חֲקִירוֹת בַּעֲנִין הָאֵמוּנָה, מִשְׁמַע דְּכֹתִיב זֹאת אֲנוּ לְמַדִּים מִמָּה שֶׁכָּתוּב אֲנֹכִי יְהוָה אֱלֹהֵי־ךָ סֵתָם וְתֵאֱמִין בִּי בְּתַמִּימוֹת בְּאֵמוּנָה פְּשׁוּטָה, וְרֹאיָה לְדַבֵּר כִּי כְּתִיב הֵכָא כָּתוּב כֹּאן הוֹלֵךְ תָּמִים, וְכֹתִיב הֵתָם וְכָתוּב שֵׁם (נִפְרָשׁט שׁוֹפְטִים) תָּמִים תִּהְיֶה עִם יְהוָה אֱלֹהֵי־ךָ וּפִירֵשׁ רַשִּׁי הַתְּהַלֵּךְ עִמּוֹ בְּתַמִּימוֹת, וְתַצַּפֵּה לוֹ, וְלֹא תַחְקוֹר אַחֵר הַעֲתִידוֹת, אֲלֹא כָל מָה שִׁיבָא עֲלֶיךָ קִבֵּל בְּתַמִּימוֹת, וְאִז תִּהְיֶה עִמּוֹ וְלַחֲלָקוֹ. הִרִי שְׂבֵא לְהוֹרוֹת כִּי וְאֵין לָךְ רְשׁוּת לְהִרְהֹר עַל מָה שְׁלֹא הוֹרְשִׁיתָ, הִרִי הוֹלֵךְ תָּמִים שׁוֹה לֹאֲנֹכִי ה' אֱלֹהֵי־ךָ.

וּפּוֹעֵל צֶדֶק הֵינּוּ כִּנְגֵד לֹא יִהְיֶה לָךְ אֱלֹהִים אֲחֵרִים עַל פָּנָי וְגוֹמֵר, לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם וְלֹא תַעֲבֹדֵם כִּי אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֵי־ךָ א"ל קִנָּא פּוֹקֵד עוֹן אֲבוֹת עַל בְּנִים וְגוֹ', מִכָּאן מַעֲנוֹשׁ הַחֲמוּר שֶׁכָּתוּב בַּעֲבוּדָה זֹרָה, עַל שֶׁהוּא מַחֲלֵל שֵׁם שָׁמַיִם אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֵין לָךְ דְּבַר עוֹמֵד כִּנְגֵד חִילּוֹל הַשֵּׁם רְצָה לומר אֵין לָךְ שׁוֹם דְּבַר שִׁיחִיָּה מוֹתֵר לַעֲשׂוֹת אִם זֶה יִגְרוֹם חִילּוֹל ה', כִּי אֵין עֲבִירָה כְּמוֹהוּ, כְּמֵאֲמַר חו"ל (נִמְס' יוֹמָא דָּף פו ע"א) מִי שֵׁשׁ חִילּוֹל ה' בִּידוֹ, אֵין כַּח בְּתִשׁוּבָה לְתַלּוּת וְלֹא בְיוֹם כְּפוּר לְכַפֵּר וְלֹא בִיסּוּרִין לְמַרְק, אֲלֹא כּוֹלֵן תּוֹלִין וּמִיתָה מִמַּרְקָת, וּמִי שֶׁעוֹבֵד עֲבוּדָה זֹרָה, הוּא מַחֲלֵל שֵׁם שָׁמַיִם, מְנָא לָן מֵאֵין אֲנוּ לְמַדִּים שַׁעוֹן עֲבוּדָה זֹרָה הוּא חֲמוּר כָּל כֵּךְ, וּמַשִּׁיב מִמַּסִּית אֶת הָאָדָם לַעֲבוֹד עֲבוּדָה זֹרָה, דְּכֹתִיב לֹא תַחֲמוֹל וְלֹא תִכְסֶּה עָלָיו, כִּי הִרּוּג תִּהְיֶה בּוֹ בְּרֹאשׁוֹנָה לְהַמִּיתוֹ כִּי אֲסוּר לְהַפּוֹךְ בּוֹכּוֹתוֹ שֶׁל הַמַּסִּית, לָמָּה, פִּי בִקֵּשׁ לְהַדִּיחָךְ מֵעַל יְהוָה אֱלֹהֵי־ךָ, וְאֵי קָטִיל לִיָּה וְאִם הִרְגָּת אֶת הַמַּסִּית נִקְרָא צָדִיק, וְנִקְרָא מְקַנָּא, וְנִקְרָא וּפּוֹעֵל צֶדֶק, וְזֶהוּ וּפּוֹעֵל צֶדֶק שֶׁהוּא מְכוּוֹן כִּנְגֵד לֹא יִהְיֶה לָךְ.

וְדוֹבַר אֱמֶת בְּלִבּוֹ, כִּנְגַד לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשׁוֹא,
אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, לִית אֵינוֹן פִּסְדֵּרֵן, וְאֵף עַל גֵּב דְּלִית אֵינוֹן
פִּסְדֵּרֵן, לִית לָן בַּהּ.

לֹא רָגַל עַל לְשׁוֹנוֹ לֹא עָשָׂה לְרַעְהוּ רָעָה, כִּנְגַד לֹא תַעֲנֶה כְרַעְףָּ עַד
שִׁקָּר.

וְחִרְפָּה לֹא נִשָּׂא עַל קְרוֹבוֹ, כִּנְגַד מַחְלִל שְׁבָתוֹת בְּפִרְהֶסְיָא. רַבִּי יוֹסִי
אָמַר, כִּנְגַד לֹא תִגְנוֹב, דְּכִתְיִב (שְׁמוֹת כב ב) אִם זִרְחָה הַשֶּׁמֶשׁ עָלָיו.

נִבְזָה בְּעֵינָיו נִמְאָס, כִּנְגַד לֹא תִרְצֹחַ, מֵאֵן דְּאִיהוּ נִבְזָה בְּעֵינָיו, לֹא
עֲבִיד קְטָטָה דִּיקְטוּל, וְלֹא יִקְטְלוּנִיהָ.

וְאֵת יִרְאֵי יְהוָה יִכְבֵּד, כִּנְגַד כִּבֵּד אֶת אֲבִיךָ וְאֵת אִמְךָ, אָמַר רַבִּי
יוֹסִי, עַל הַכֹּל חַיִּיב אָדָם לְכִבֵּד אָבִיו וְאִמּוֹ, יֵצֵא מִכָּלל זֶה, אִם

מתוך מדבש

וְדוֹבַר אֱמֶת בְּלִבּוֹ הֵינּוּ כִּנְגַד לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשׁוֹא דְהֵינּוּ
לְשִׁקָּר שְׁהוּא הִיפֵךְ הָאֱמֶת. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, לִית אֵינוֹן פִּסְדֵּרֵן וְכֵאֵן לְהִלֵּן אֵין
הַדְּבָרִים שְׁבִמְזִמּוֹר זֶה כְּסִדֵּר עֶשְׂרֵת הַדְּבָרִים, וְאֵף עַל גֵּב דְּלִית אֵינוֹן פִּסְדֵּרֵן וְאֵף עַל
פִּי שְׁאִין הַדְּבָרִים כְּסִדֵּרֵן מִכֵּאֵן וְאֵילֵךְ, לִית לָן בַּהּ אֵין זֶה מִשְׁנָה לָנוּ כְּלוּם.

לֹא רָגַל עַל לְשׁוֹנוֹ לֹא עָשָׂה לְרַעְהוּ רָעָה הֵינּוּ כִּנְגַד לֹא תַעֲנֶה כְרַעְףָּ עַד שִׁקָּר
כִּי הַמְּרָגַל בַּחֲבֵרוֹ נִחְשָׁב כְּאִילוֹ הָעִיד עָלָיו עֲדוֹת שִׁקָּר.

וְחִרְפָּה לֹא נִשָּׂא עַל קְרוֹבוֹ הֵינּוּ כִּנְגַד מַחְלִל שְׁבָתוֹת בְּפִרְהֶסְיָא שְׁעַל יְדֵי עֲבִירָה
זוֹ לְבִדָּה דִּינוֹ כְּמוֹמֵר לְעִבּוּדָה זֹרָה, לִכֵּן בּוֹזָה הוּא מְבִיא חִרְפָּה עַל קְרוֹבוֹ. רַבִּי
יוֹסִי אָמַר וְחִרְפָּה לֹא נִשָּׂא עַל קְרוֹבוֹ, הוּא כִּנְגַד לֹא תִגְנוֹב, דְּכִתְיִב אִם זִרְחָה הַשֶּׁמֶשׁ
עָלָיו וְתִרְגַּם אוֹנִקְלוֹס, "אִם עֵינָא דְסִהֲדִיא נִפְלַת עֲלוּהִי" וְעַל יְדֵי זֶה נִתְגַּלָּה חִרְפָּתוֹ שֶׁגִּב
מֵאַחֲרִים כְּעֵין הַשֶּׁמֶשׁ שֶׁזִּרְיַחְתּוֹ נִרְאָה לְכֹל, וְבוֹזָה מְבִיא חִרְפָּה לְקְרוֹבָיו.

נִבְזָה בְּעֵינָיו נִמְאָס הֵינּוּ כִּנְגַד לֹא תִרְצֹחַ, כִּי מֵאֵן דְּאִיהוּ מִי שְׁהוּא נִבְזָה בְּעֵינָיו
וּמִשְׁפִּיל אֶת עֲצָמוֹ כְּלָפִי חֲבֵרוֹ, עַל יְדֵי זֶה לֹא עֲבִיד קְטָטָה דִּיקְטוּל אֵינוֹ עוֹשֶׂה
מְרִיבָה עִם חֲבֵרוֹ עַד שִׁיבָא לְהִרוּג אַחֲרִים, וְלֹא יִקְטְלוּנִיהָ וְאֵז גַּם לֹא יִהְרֹגוּ אוֹתוֹ.

וְאֵת יִרְאֵי יְהוָה יִכְבֵּד הֵינּוּ כִּנְגַד כִּבֵּד אֶת אֲבִיךָ וְאֵת אִמְךָ וְטַעַם הַדְּבָר, כִּי אָמַר
רַבִּי יוֹסִי, עַל הַכֹּל חַיִּיב אָדָם לְכִבֵּד אָבִיו וְאִמּוֹ, יֵצֵא מִכָּלל זֶה אִם אָמַר

סֵפֶר עֶשְׂרֵת הַדְּבָרוֹת רְמוּזוֹת בַּתְּחִלִּים הַזֶּהֱרָר בִּג

אָמְרוּ לוֹ לַעֲבוֹר עַל דְּבָרֵי תוֹרָה אוֹ לַעֲבוֹד עֲבוּדָה זָרָה, שְׂאִינוּ חַיִּיב לְכַפֵּדָם, הָדָא הוּא דְּכִתִּיב וְאֵת יִרְאֵי יְהוָה יְכַפֵּד.

נִשְׁבַּע לְהִרְע וְלֹא יָמִיר, פִּנְגָּד לֹא תִנָּאֵף, דִּהָא אִם יֵצְרוּ בְּעֵי לְשִׁלְטָאָה עֲלֵיהּ, יִטִּיל שְׁבוּעָה עַל יֵצְרוֹ כְּבוּעָז, דְּאָמַר (רות ג יג) חֵי יְהוָה שְׁכַבְי עַד הַבֶּקֶר.

כְּסָפוֹ לֹא נָתַן בְּנִשְׁפָּה, הָאִי הוּא פִּנְגָּד לֹא תִגְנוֹב, דְּאִי הוּא לֹא אוֹזִיף בְּרַבִּיתָא, וְדָאִי לֹא יִזִּיל וְיִגְנוֹב.

וְשׁוֹחֵד עַל נָקִי לֹא לָקַח, פִּנְגָּד לֹא תַחְמוֹד.

מִתּוֹק מִדְּבַשׁ

לוֹ לַעֲבוֹר עַל דְּבָרֵי תוֹרָה, אוֹ לַעֲבוֹד עֲבוּדָה זָרָה, שְׂאִינוּ חַיִּיב לְכַפֵּדָם, הָדָא הוּא דְּכִתִּיב זֶהוּ שְׁכָתוּב וְאֵת יִרְאֵי יְהוָה יְכַפֵּד פִּירוּשׁ רַק אִם אֲבִיו וְאִמּוֹ הֵם יִרְאֵי ה' אִזְ צִרִיךְ לְכַבֵּדָם.

וְכֵן פֶּסֶק בְּשׁוֹלַחן עֵרוֹךְ (יו"ד ס'ט"ז ס'ט"ז טו), אִם אָמַר לוֹ אֲבִיו לַעֲבוֹר עַל דְּבָרֵי תוֹרָה בֵּין מִצְוֹת עֲשֵׂה בֵּין מִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה, וְאִפְּלוּ מִצְוָה שֶׁל דְּבִרְיָהֶם, לֹא יִשְׁמַע לוֹ.

נִשְׁבַּע לְהִרְע וְלֹא יָמִיר הֵינּוּ פִּנְגָּד לֹא תִנָּאֵף וְטַעַם הַדְּבָר דִּהָא אִם יֵצְרוּ בְּעֵי לְשִׁלְטָאָה עֲלֵיהּ כִּי אִם יֵצְרוּ רוּצָה לְשַׁלּוֹט עֲלֵיו הַחֲטִיאוּ, יִטִּיל שְׁבוּעָה עַל יֵצְרוֹ יִשְׁבַּע בִּשְׁם ה' שְׁלֹא יַעֲבוֹר עַל רְצוֹנוֹ, כְּבוּעָז כִּמוֹ שְׁמַצִּינוּ בְּכוּעָז דְּאָמַר חֵי יְהוָה שְׁכַבְי עַד הַבֶּקֶר וְהֵינּוּ שְׁנִשְׁבַּע שְׁלֹא יַחֲטֵא עִם רוֹת.

וְכֵן הוּא בְּכָל דְּבַר חֲטָא וְעוֹן שְׁנוּדֵמָן לִפְנֵי, שְׁאִם אִי אִפְשָׁר בְּאוֹפֵן אַחֵר אִזְ מִצְוָה לִישְׁבַּע לִזְרוֹ אֵת עֲצָמוֹ שִׁיּוּכָל לְהַתְּגַבֵּר עַל הַיֵּצֶר הָרַע, וְכֵן לִזְרוֹ אֵת עֲצָמוֹ בְּקִיּוֹם הַמִּצְוֹת, כְּנִפְסָק בְּשׁוֹלַחן עֵרוֹךְ (יו"ד ס'ט"ז ס'ט"ז טו), וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: הָאֹמֵר אֲשֶׁנָּה פֶּרֶק זֶה וִירָא שְׁמָא יִתְרַשֵּׁל בְּדַבְּרָא, שְׂרִי לִיה לְמַגְדֵּר לִזְרוּזֵי נַפְשִׁיהּ. וְכֵן אִם יִרְאֵי שִׁתְּקָפוּ יֵצְרוּ וְיַעֲבוֹר עַל אִיזוֹ מִצְוָה מִמִּצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה, אוֹ יִתְרַשֵּׁל מִקִּיּוֹם מִצְוֹת עֲשֵׂה, מִצְוָה לִישְׁבַּע וּלְגַדֵּר כְּדִי לִזְרוֹ עֲצָמוֹ.

כְּסָפוֹ לֹא נָתַן בְּנִשְׁפָּה אָמַר כִּי הָאִי עֵנִין רְבִיתָא הוּא פִּנְגָּד לֹא תִגְנוֹב, דְּאִי הוּא לֹא אוֹזִיף בְּרַבִּיתָא שְׁאִם הוּא אִינוּ מְלוּה בְּרִיבִית, זֶה מוֹרָה שְׂאִינוּ חוֹמֵד מִמּוֹן חֲבֵרוֹ מַה שְׁאִסְרָה עֲלֵיו הַתּוֹרָה, אִם כֵּן וְדָאִי לֹא יִזִּיל וְיִגְנוֹב וְדָאִי לֹא יִלַּךְ וְיִגְנוֹב.

וְשׁוֹחֵד עַל נָקִי לֹא לָקַח הֵינּוּ פִּנְגָּד לֹא תַחְמוֹד כִּי מִי שְׂאִינוּ לֹקַח שׁוֹחֵד סִימֵן שְׂאִינוּ חוֹמֵד מִמּוֹן אַחֲרִים.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי בֶן קִיסְמָא, כִּנְגֵד אֱלֹו נֹאמַר בִּיעֲקֹב עֲשֶׂה אַחֲרִים,
דְּכָתִיב וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם א', וַיִּלֶן שָׁם ב', פִּי בָא הַשֶּׁמֶשׁ ג', וַיִּקַּח
מֵאֲבִנֵי הַמָּקוֹם ד', וַיִּשֶׁם מֵרֵאשֻׁתָּיו ה', וַיִּשְׁכַּח בַּמָּקוֹם הֵהוּא ו',
וַיַּחְלֹם וְהָנָה סוּלָם מוֹצֵב אֶרְצָה ז', וְרָאשׁוּ מְגִיעַ הַשְּׁמִימָה ח', וְהָנָה
מִלֵּאכֵי אֱלֹהִים ט', עוֹלָיִם וַיּוֹרְדִים בּוּ י', הָא עֲשֶׂהָ.

מתוק מדבש

אָמַר רַבִּי יוֹסִי בֶן קִיסְמָא, כִּנְגֵד אֱלֹו עֲשֶׂה דְבָרִים הֵנָּה נֹאמַר בִּיעֲקֹב
עֲשֶׂה דְבָרִים אַחֲרִים, דְּכָתִיב וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם א' הוּא דְבַר אֶחָד, וַיִּלֶן שָׁם הוּא
דְבַר ב', פִּי בָא הַשֶּׁמֶשׁ הוּא דְבַר ג', וַיִּקַּח מֵאֲבִנֵי הַמָּקוֹם הוּא דְבַר ד', וַיִּשֶׁם
מֵרֵאשֻׁתָּיו הוּא דְבַר ה', וַיִּשְׁכַּח בַּמָּקוֹם הֵהוּא הוּא דְבַר ו', וַיַּחְלֹם וְהָנָה סוּלָם
מוֹצֵב אֶרְצָה הוּא דְבַר ז', וְרָאשׁוּ מְגִיעַ הַשְּׁמִימָה הוּא דְבַר ח', וְהָנָה מִלֵּאכֵי
אֱלֹהִים הוּא דְבַר ט', עוֹלָיִם וַיּוֹרְדִים בּוּ הוּא דְבַר י', הָא עֲשֶׂהָ הֵי יֵשׁ כָּאן עֲשֶׂהָ
דְבָרִים כִּנְגֵד עֲשֶׂה דְבָרִים שְׁבַמְזִמּוֹר הֵנָּה.

כתב בספר חיים ומזון אות קפח, כי צריך לבאר איך עשרת הדברים שבפסוק ויפגע במקום, מכוונים
כנגד העשרת הדברות, ובמקום הראוי אפרשם. אמנם לעת עתה לא מצינו את המקום שפירשם,
והקב"ה יאיר עינינו באור תורתו אמן.

עשרת הדברות כנגד עשרה מאמרות

(1) רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, כְּתִיב (במדבר ז פו) עֲשֹׂהָ עֲשֹׂהָ הִפֵּךְ בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ, עֲשֹׂהָ עֲשֹׂהָ לְמֵאֵי קָא אֲתִיָּא, אֲלֵא עֲשֹׂהָ לְמַעֲשֵׂה בְּרֹאשִׁית, וְעֲשֹׂהָ לְמַתַּן תּוֹרָה.

עֲשֹׂהָ מֵאֲמֹרֹת בְּמַעֲשֵׂה בְּרֹאשִׁית, וְעֲשֹׂהָ מֵאֲמֹרֹת בְּמַתַּן תּוֹרָה, בְּמֵאֵי קָא מִיִּירִי, בְּגִין דְּעֲלָמָא לֹא אֲתַבְּרִי אֲלֵא בְּגִין אֲוִרִיָּתָא, וְכָל זְמָנָא דִּישְׂרָאֵל מִתְּעַסְקִי בְּאֲוִרִיָּתָא, עֲלָמָא מִתְקִיָּמָא, וְכָל זְמָנָא דִּישְׂרָאֵל מִתְבַּטְּלִי מֵאֲוִרִיָּתָא, מַה כְּתִיב (ירמיה לג כה) אִם לֹא בְּרִיתִי יוֹמָם וְלַיְלָה חֻקֹּת שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שִׁמְתִּי.

מתוך מדבש

"מאמר עשרת הדברות כנגד עשרה מאמרות" ומבואר בו כי עשרת הדברות הם כנגד עשרה מאמרות שנאמרו במעשה בראשית, ובהם נברא העולם. ומבאר את שייכותם בטוב טעם.

(מקור המאמר זוהר פרשת ויקרא דף יא ע"ז - יז ע"א, צנצנאל מתוך מדבש כרך י עמ' קכה-קלא)

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר הַקְדִּים ואמר, כְּתִיב עֲשֹׂהָ עֲשֹׂהָ הִפֵּךְ בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ, ושאל עֲשֹׂהָ עֲשֹׂהָ לְמֵאֵי קָא אֲתִיָּא למה כפל הכתוב מלת עשרה שתי פעמים, והשיב אֲלֵא עֲשֹׂהָ לְמַעֲשֵׂה בְּרֹאשִׁית אלא בא לרמוז על עשרה מאמרות שיש במעשה בראשית, וְעֲשֹׂהָ לְמַתַּן תּוֹרָה ועל עשרה דברים שיש במתן תורה.

שאל עֲשֹׂהָ מֵאֲמֹרֹת בְּמַעֲשֵׂה בְּרֹאשִׁית שבהם נברא העולם, וְעֲשֹׂהָ מֵאֲמֹרֹת בְּמַתַּן תּוֹרָה שהם כוללים את כל התורה, בְּמֵאֵי קָא מִיִּירִי במה המדובר כאן, כלומר מה עסק וקשר יש בין מעשה בראשית לבין מתן תורה שהזכירם יחד, והשיב בְּגִין דְּעֲלָמָא לֹא אֲתַבְּרִי אֲלֵא בְּגִין אֲוִרִיָּתָא לפי שלא נברא העולם אלא בשביל התורה, וְכָל זְמָנָא דִּישְׂרָאֵל מִתְּעַסְקִי בְּאֲוִרִיָּתָא, עֲלָמָא מִתְקִיָּמָא וכל זמן שישראל עוסקים בתורה, העולם מתקיים, וְכָל זְמָנָא דִּישְׂרָאֵל מִתְבַּטְּלִי מֵאֲוִרִיָּתָא וכל זמן שישראל מתבטלים מן התורה מַה כְּתִיב, אִם לֹא בְּרִיתִי יוֹמָם וְלַיְלָה אם לא עוסקים בתורה יומם ולילה, חֻקֹּת שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שִׁמְתִּי פירוש כאילו לא שמתי ולא בראתי את חקות וסדר הנהגת העולם, כִּי אֵין לָהֶם קִיּוֹם בְּלֹא הַתּוֹרָה, (אי נמי, אִם לֹא מִיַּמִּידִים עַל יְדֵי לִימּוּד הַתּוֹרָה, אֵת הַתּוֹרָה שֶׁנִּכְתַּב עַם הַתּוֹרָה שֶׁנֶּעַל פֶּה, שֶׁהִם קוֹד מַדַּת יוֹם וּמַדַּת לַיְלָה, אִז חֻקֹּת שָׁמַיִם וָאָרֶץ, שֶׁהִם הַשָּׁפַע הַנִּשְׁפָּע לִזְוִין לֹא הֵייתִי מַשְׁפִּיעַ לָהֶם, וְלֹא הִיָּה הָעוֹלָם מִתְקַיֵּם).

תָּא חֲזִי, עֶשְׂרֵה מֵאֻמּוֹת לְמַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית, כְּדִתְנִן בְּעֶשְׂרֵה מֵאֻמּוֹת נִבְרָא הָעוֹלָם, עֶשְׂרֵה מֵאֻמּוֹת לְמִתֵּן תּוֹרָה, אֵלּוּ עֶשְׂרֵת הַדְּבָרוֹת.

כְּתִיב (שְׁמוֹת כ ב) אֲנֹכִי יְהוָה אֱלֹהֵי־ךָ, וְכָתִיב בְּמַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית (בְּרָאשִׁית א ג) יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר, דָּא מְהִימְנוּתָא דְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אוֹר אֲקָרִי, דְּכָתִיב (תְּהִלִּים כו א) יְהוָה אוֹרִי וְיִשְׁעִי מִמִּי אֵירָא וְגו'.

כְּתִיב (שְׁמוֹת כ ג) לֹא יְהִיהַ לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים עַל פָּנָי, וְכָתִיב בְּמַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית (בְּרָאשִׁית א ו) יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם וְגו', יְהִי רָקִיעַ אֵלֶיךָ יִשְׂרָאֵל, דְּאֵינוֹן חוֹלְקָא דְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִתְדִין בְּהֵוּא אֲתָרָא דְאֲקָרִי שְׁמִים.

וְהֵינּוּ רְזָא, דְּזֻמָּנָא חֲדָא שְׁאֵל רַבִּי יִיסָא סָבָא לְרַבִּי אֲלֶעָא, אָמַר הָא

מִתּוֹק מִדְּבַשׁ

תָּא חֲזִי, עֶשְׂרֵה מֵאֻמּוֹת לְמַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית בֹּא וְרָאָה מַה שֶּׁאֻמְרָנוּ שִׁישׁ עֶשְׂרֵה מֵאֻמּוֹת בְּמַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית, הֵינּוּ כְּדִתְנִן בְּרִישׁ פ"ה דִּאֲבוֹת, בְּעֶשְׂרֵה מֵאֻמּוֹת נִבְרָא הָעוֹלָם שֶׁהֵם עֶשְׂרֵה וְיֹאמַר הַנּוֹזְכִּים בְּמַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית, עֶשְׂרֵה מֵאֻמּוֹת לְמִתֵּן תּוֹרָה, אֵלּוּ עֶשְׂרֵת הַדְּבָרוֹת וְהֵם אֵלּוּ כִּנְגַד אֵלּוּ, שֶׁאֵם לֹא הָיוּ יִשְׂרָאֵל מִקְבָּלִים אֶת הָעֶשְׂרֵת הַדְּבָרוֹת, לֹא הָיוּ מִתְקִימִים הָעֶשְׂרֵה מֵאֻמּוֹת שֶׁבְּמַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית, כְּדִמְפָּרֵשׁ וְאִזֵּל.

כְּתִיב בְּדִיבּוּר רֵאשׁוֹן בְּמִתֵּן תּוֹרָה אֲנֹכִי יְהוָה אֱלֹהֵי־ךָ, וְכָתִיב בְּמַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית וְיֹאמַר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר וּמְפָרֵשׁ אֶת הַקֶּשֶׁר שְׁבִינִיָּהֶם, וְאִמַּר דָּא מְהִימְנוּתָא דְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲנִכִּי הוּא אֲמוֹנָתוֹ שֶׁל הַקְּב"ה, שְׁצִירָךְ לְהֵאֱמִין בֵּאִין סוּף ב"ה הַמְּשִׁיחַ בְּכָל הַנִּמְצָאִים, וּמִשְׁפִּיעַ לֵהֶם שִׁפְעַ עַל יְדֵי הַסְּפִירוֹת הַקְּדוּשׁוֹת, אוֹר אֲקָרִי וְהַקְּב"ה נִקְרָא אוֹר דְּכָתִיב יְהוָה אוֹרִי וְיִשְׁעִי מִמִּי אֵירָא וְגו', וְהַמְשִׁיל הַכְּתוּב אֶת הַקְּב"ה לְאוֹר, כִּי הָאוֹר הוּא הַגֶּשֶׁם הַדָּק בִּיטוּר שִׁישׁ בְּעוֹלָם הַזֶּה. הָרִי שִׁישׁ קֶשֶׁר בֵּין שְׁנֵי הַפְּסוּקִים הָאֵלּוּ.

כְּתִיב בְּדִיבּוּר שְׁנִי בְּמִתֵּן תּוֹרָה לֹא יְהִיהַ לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים עַל פָּנָי, וְכָתִיב בְּמַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית וְיֹאמַר אֱלֹהִים יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם וְגו', וּמְפָרֵשׁ אֶת הַקֶּשֶׁר שְׁבִינִיָּהֶם, כִּי יְהִי רָקִיעַ, אֵלֶיךָ יִשְׂרָאֵל אֵלּוּ הֵם יִשְׂרָאֵל הַנִּקְרָאִים רָקִיעַ, דְּאֵינוֹן חוֹלְקָא דְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לִפִּי שֶׁהֵם חִלְקוֹ שֶׁל הַקְּב"ה, דְּאִתְדִין בְּהֵוּא אֲתָרָא דְאֲקָרִי שְׁמִים שֶׁהֵם אַחוּזִים וּמוֹשְׁרָשִׁים בְּמָקוֹם הַנִּקְרָא שְׁמִים שְׁהוּא ז"ל, לִכֵּן הֵם נִקְרָאִים רָקִיעַ.

וְהֵינּוּ רְזָא וְזֶהוּ הַסּוּד (ס"ג הַרְמ"ק) דְּזֻמָּנָא חֲדָא שְׁלַח רַבִּי יִיסָא סָבָא לְרַבִּי אֲלֶעָא שִׁפְעַם אַחַת שְׁלַח רַבִּי יִיסָא סָבָא לְשֹׁאֵל לְרַבִּי אֲלֶעָא, אָמַר, הָא שְׁאָר עֲמִין

שָׁאֵר עַמִּין יֵהֵב לֹון קִדְשָׁא בְּרִיף הוּא לְרַבְרְבִין מְמַנְן שְׁלִיטִין, יִשְׂרָאֵל בָּאֵן אֲתֵר יֵהֵב לֹון, שְׁלַח לִיה (שם פסוק יז) וַיִּתֵּן אֲתָם אֱלֹהִיִּם בְּרִקִּיעַ הַשָּׁמַיִם, וְשִׁפִּיר שְׁלַח לִיה.

בְּתוֹף הַמִּים, בֵּין מְלֻלִי אֲוִרִיתָא, וְיֵהֵי מְבַדִּיל בֵּין מִים לְמִים, בֵּין קִדְשָׁא בְּרִיף הוּא דְאֶקְרִי (שיר ד טו) בָּאֵר מִים חַיִּים, וּבֵין עֲבֹדָה זָרָה דְאֶקְרִי (ירמיה ב יג) בְּאֵרֵת נִשְׁפָּרִים וְגו', דְּאִינוּן מִים הַמָּרִים, מִים עֲכוּרִין מְכוּנָסִים סְרוּחִים וּמְטוּנָפִים, וְעַל דָּא יִשְׂרָאֵל קְדוּשִׁין מְבַדִּילִין בֵּין מִים לְמִים.

כְּתִיב (שמות כ ז) לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשׁוֹא, וּכְתִיב בְּמַעֲשֶׂה בְּרָאשִׁית (בראשית א ט) יִקְווּ הַמִּים מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מְקוֹם אֶחָד, תָּא חֲזִי, כָּל מָאן דְּאֹמֵי בְּשִׁמָּא קְדִישָׁא לְשִׁקְרָא, כְּאִילוּ פְרִישׁ אִימָא

מתוך מדבש

יֵהֵב לֹון קִדְשָׁא בְּרִיף הוּא לְרַבְרְבִין מְמַנְן שְׁלִיטִין הִרִי שָׂאר הַעֲמִים נִתֵּן אוֹתָם הַקִּבְלָה לְשֵׁרִים מִמּוֹנִים הַשּׁוֹלְטִים עֲלֵיהֶם, יִשְׂרָאֵל בָּאֵן אֲתֵר יֵהֵב לֹון אֵת יִשְׂרָאֵל בְּאִיזָה מְקוֹם נִתֵּן אוֹתָם הַקִּבְלָה, כְּלוּמַר בְּאִיזוּ סְפִירָה הֵם מוֹשְׁרִשִׁים, שְׁלַח לִיה רַבִּי אֲלַעָאִי לְרַבִּי יִיסָא, וְהַשִּׁיב לוֹ כְּתִיב וַיִּתֵּן אֲתָם אֱלֹהִיִּם בְּרִקִּיעַ הַשָּׁמַיִם כְּלוּמַר הֵם אַחֲזִיזִים בְּמִדַּת הַתְּפֹאֶרֶת סוּד ז' א' הַנִּקְרָא רִקִּיעַ הַשָּׁמַיִם, וְשִׁפִּיר שְׁלַח לִיה וִיפָה שְׁלַח וְהַשִּׁיב לוֹ.

וּמָה שְׂאֻמְרָנוּ שִׁיְהִי רִקִּיעַ הֵיכְנוּ יִשְׂרָאֵל, הִרִי צוּה הַקִּבְלָה שֶׁהֵם יִהְיוּ בְּתוֹף הַמִּים פִּירוּשׁ בֵּין מְלֻלִי אֲוִרִיתָא בְּתוֹךְ דְּבִרֵי הַתּוֹרָה הַנִּקְרָאֵת מִים, וּמָה שְׂכֻתוֹב וְיֵהֵי מְבַדִּיל בֵּין מִים לְמִים הֵיכְנוּ שִׁישְׂרָאֵל בְּתוֹרָתָם יְבַדִּילוּ בֵּין קִדְשָׁא בְּרִיף הוּא דְאֶקְרִי בָּאֵר מִים חַיִּים, וּבֵין עֲבֹדָה זָרָה דְאֶקְרִי בְּאֵרֵת נִשְׁפָּרִים אֲשֶׁר לֹא יִכִּילוּ הַמִּים, וּמִפְרִשׁ דְּאִינוּן כִּי הַחִיצוֹנִים וְהַעֲבֹדָה זָרָה הֵם מִים הַמָּרִים, מִים עֲכוּרִין מְכוּנָסִים סְרוּחִים וּמְטוּנָפִים שְׂאִי אֲפֻשֶׁר לְהַנּוּת מֵהֶם, וְעַל דָּא יִשְׂרָאֵל קְדוּשִׁין וּלְכֹן, יִשְׂרָאֵל הַקְדוּשִׁים הַנִּקְרָאִים רִקִּיעַ מְבַדִּילִין בֵּין מִים לְמִים בֵּין הַקִּבְלָה וּבֵין הַעֲבֹדָה זָרָה, הִרִי שִׁישׁ קֶשֶׁר בֵּין שְׁנֵי הַפְּסוּקִים הָאֵלּוּ.

כְּתִיב בְּדִיבּוּר הַשְּׁלִישִׁי בְּמִתֵּן תּוֹרָה לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשׁוֹא, וּכְתִיב בְּמִאֲמַר הַשְּׁלִישִׁי בְּמַעֲשֶׂה בְּרָאשִׁית וַיֹּאמֶר אֱלֹהִיִּם יִקְווּ הַמִּים מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מְקוֹם אֶחָד, וּמִפְרִשׁ אֵת הַקֶּשֶׁר שְׁבִינִיהֶם, כִּי תָא חֲזִי, כָּל מָאן דְּאֹמֵי בְּשִׁמָּא קְדִישָׁא לְשִׁקְרָא בָּא וְרָאָה, כָּל מִי שֶׁנִּשְׁבַּע בְּשֵׁם הַקְדוּשׁ לְשַׁקֵּר, כְּאִילוּ פְרִישׁ אִימָא מֵאַתְרָה לְעִילָא נִחְשֵׁב לוֹ כְּאִילוּ הִפְרִיד אֵת אִימָא שֶׁהִיא הַשְּׁכִינָה מִמְּקוֹמָהּ לְמַעַלָּה דִּהֵיכְנוּ

מֵאֲתֶרָה לְעִילָא, וְכִתְרִין קִדִּישִׁין לָא מְתִישְׁבִי בְּדוּכְתִּיָּהוּ, כְּמָה דְּאֵת אָמֵר (משלי מו כח) וְנִרְגָן מִפְּרִיד אֱלוֹף, וְאִין אֱלוֹף אֵלֹא קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכִתִּיב (שם) יָקוּוּ הַמִּים מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מְקוֹם אֶחָד, לָא תִשּׁוּי פְּרוּדָא בְּגִין אוּמָאָה דְּשִׁקְרָא, אֶל מְקוֹם אֶחָד כְּדָקָא חֲזִי, בְּאֵתֵר דְּקִשּׁוּט, וְלֹא בְּאֵתֵר אַחֲרָא לְשִׁקְרָא, וּמֵאִי שִׁקְרָא הוּא, דְּאֲזִלִּין מֵיָא לְאֵתֵר אַחֲרָא דְּלֹאוּ אִיהוּ דִּילִיָּהּ.

כְּתִיב (שמות כ ח) זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקִדְשׁוֹ, וְכִתִּיב בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית (בראשית א יא) תִּדְשָׁא הָאָרֶץ דְּשָׂא עֵשֶׂב, אֵימְתִי אֲתִרְבִּיאַת אֲרַעָא קִדִּישָׁא וְאֲתַעֲטַרְתָּ בַעֲטָרָהָּ, הוּי אוֹמֵר בְּיוֹם הַשַּׁבָּת, דְּהָא כְּדִין אֲתַחַבְּרַת מְטֹרְנִיתָא בְּמִלְכָּא, לְאַפְקָא דְּשִׁאִין וּבִרְכָּאן לְעִלְמָא.

מתוך מדבש

מז"ל, וגם וְכִתְרִין קִדִּישִׁין לָא מְתִישְׁבִי בְּדוּכְתִּיָּהוּ הספירות הקדושות שהם הו"ק דז"ל, אינן מתיישבות במקומן בשורשן שצנינה, כְּמָה דְּאֵת אָמֵר כמו שנאמר וְנִרְגָן המתלונן ונשבע לשקר, מִפְּרִיד אֱלוֹף ומפרש וְאִין אֱלוֹף אֵלֹא קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שהוא מפרידו משורשו שצנינה, לכן כתוב לא תשא את שם יהו"ה אלהיך לשוא, וְכִתִּיב במעשה בראשית יָקוּוּ הַמִּים מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מְקוֹם אֶחָד כלומר לָא תִשּׁוּי פְּרוּדָא בְּגִין אוּמָאָה דְּשִׁקְרָא לא תגרום פירוד בין יסוד וז"ן מחמת שבועת השקר, וזהו אֶל מְקוֹם אֶחָד כְּדָקָא חֲזִי שמימי השפע יקוו אל מקום האחדות והיחוד של זו"ן כראוי להיות, בְּאֵתֵר דְּקִשּׁוּט אל מקום האמת והיחוד, וְלֹא בְּאֵתֵר אַחֲרָא לְשִׁקְרָא ולא יתפשטו מימי השפע במקום הסטרא אחרא שהוא מקום השקר, ושאל וּמֵאִי שִׁקְרָא ומה הוא השקר, ואמר הוּא דְּאֲזִלִּין מֵיָא לְאֵתֵר אַחֲרָא דְּלֹאוּ אִיהוּ דִּילִיָּהּ מה שהולכים מימי השפע הקדושים למקום הסטרא אחרא שאינו מקומו, הרי שיש קשר בין שני הפסוקים האלו.

כְּתִיב בדיבור הרביעי במתן תורה זָכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבָּת לְקִדְשׁוֹ, וְכִתִּיב במאמר הרביעי בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית ויאמר אלהים תִּדְשָׁא הָאָרֶץ דְּשָׂא עֵשֶׂב ומפרש את הקשר שביניהם, כִּי אֵימְתִי אֲתִרְבִּיאַת אֲרַעָא קִדִּישָׁא מתי מתגדלת הארץ הקדושה שהיא השכינה, וְאֲתַעֲטַרְתָּ בַעֲטָרָהָּ ומתעטרת בעטרותיה, כלומר שמקבלת הארותיה מהקב"ה סוד ז"ל, הוּי אוֹמֵר בְּיוֹם הַשַּׁבָּת, דְּהָא כְּדִין אֲתַחַבְּרַת מְטֹרְנִיתָא בְּמִלְכָּא כִּי אז מתחברת המלכה שהיא השכינה עם המלך שהוא הקב"ה סוד ז"ל בסוד היחוד, לְאַפְקָא דְּשִׁאִין וּבִרְכָּאן לְעִלְמָא כדי להוציא דשאים שהם נשמות קדושות, וברכות שהם שפע רוב טוב, הנמשכות לעולם מיחודם, הרי שיש קשר בין שני הפסוקים האלו.

כְּתִיב (שמות כ יב) **כַּבֵּד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמְךָ**, וְכִתִּיב **בְּמַעֲשֶׂה בְּרֹאשִׁית** (בראשית א יד) **יְהִי מְאֹרֶת בְּרִקְיעַ הַשָּׁמַיִם**, **מֵאִי קָא מִיִּירִי**, אֵלֶּא אֵלִין מְאֹרֹת דָּא הוּא אָבִיךָ וְאִמְךָ, אָבִיךָ דָּא שְׁמִשָּׁא, אִמְךָ דָּא סִיְהָרָא, וְאִין שְׁמִשָּׁא אֵלֶּא קֳדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּכִתִּיב (תהלים פד יב) **כִּי שְׁמֶשׁ וּמָגֶן יְהוָה אֱלֹהֵינוּ**, וְלִית סִיְהָרָא אֵלֶּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דְּכִתִּיב (ישעיה ס ב) **וִירַחֲךָ לֹא יֵאָסֶף, וְעַל דָּא כֹּלָא חֵד**.

כְּתִיב (שמות כ יג) **לֹא תִרְצָח**, וְכִתִּיב **בְּמַעֲשֶׂה בְּרֹאשִׁית** (בראשית א כ) **יִשְׂרְצוּ הַמִּים שְׂרָץ נֶפֶשׁ חַיָּה**, וְאַנְתָּ לֹא תִקְטֹל בְּרִנְשׁ דְּאִקְרִי הֶכִי, דְּכִתִּיב (שם ב ו) **וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה, וְלֹא תִהְיוּ כְּדֹגִים הֹלְלוּ דְרַבְרָבִי בְּלָעִי לְזוּטָרִי**.

מִתּוֹק מִדְּבַשׁ

כְּתִיב בדיבור החמישי במתן תורה **כַּבֵּד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמְךָ**, וְכִתִּיב במאמר החמישי **בְּמַעֲשֶׂה בְּרֹאשִׁית** ויאמר אלהיִם **יְהִי מְאֹרֶת בְּרִקְיעַ הַשָּׁמַיִם**, ושאל **מֵאִי קָא מִיִּירִי** במה המדובר כאן, כלומר מהו הקשר שביניהם, ואמר **אֵלֶּא אֵלִין מְאֹרֹת**, דָּא הוּא אָבִיךָ וְאִמְךָ אלא אלו המאורות של מעשה בראשית רומזים על קב"ה ושכינתיה סוד ז"ן, הנקראים אביך ואמך, **כִּי אָבִיךָ, דָּא שְׁמִשָּׁא** זו השמש שהוא רומז לקב"ה סוד ז"ל, **אִמְךָ, דָּא סִיְהָרָא** זו הלבנה שהיא רומת לשכינה סוד המלכות, ומפרש **כִּי וְאִין שְׁמִשָּׁא אֵלֶּא קֳדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא** ולא נקרא שמש אלא הקב"ה שְׁהוּא ז"ל, דְּכִתִּיב **כִּי שְׁמֶשׁ וּמָגֶן יְהוָה אֱלֹהֵינוּ** פירוש שמש היינו הו"ה שְׁהוּא ז"ל, ומגן היינו שם אלהיִם שהיא השכינה סוד המלכות, וְלִית סִיְהָרָא אֵלֶּא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל ולא נקראת לבנה אלא כנסת ישראל שהיא השכינה, דְּכִתִּיב ביעודים שיהיו לעתיד לבא **וִירַחֲךָ לֹא יֵאָסֶף** פירוש השכינה הנקראת ירח לא יתמעט אורה עוד, **וְעַל דָּא כֹּלָא חֵד** ועל כן שני הפסוקים הם ענין אחד.

כְּתִיב בדיבור הששי במתן תורה **לֹא תִרְצָח**, וְכִתִּיב במאמר הששי **בְּמַעֲשֶׂה בְּרֹאשִׁית** ויאמר אלהיִם **יִשְׂרְצוּ הַמִּים שְׂרָץ נֶפֶשׁ חַיָּה** שפירושו שצוה הקב"ה שישרצו ויבראו המים נפש חיה, וְאַנְתָּ לֹא תִקְטֹל בְּרִנְשׁ דְּאִקְרִי הֶכִי וכל שכן שאתה לא תרצח אדם הנקרא נפש חיה דְּכִתִּיב וַיְהִי הָאָדָם לְנֶפֶשׁ חַיָּה, כלומר וְלֹא תִהְיוּ כְּדֹגִים הֹלְלוּ דְרַבְרָבִי בְּלָעִי לְזוּטָרִי ולא תהיו כדגים האלו שהגדולים בולעים את הקטנים, הרי שיש קשר בין שני הפסוקים האלו.

פְּתִיב (שמות כ יג) **לֹא תִנָּאֵף, וּכְתִיב בְּמַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית** (בראשית כד) **תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ, מִכָּאֵן אוֹלִיפָנָא, דְּלֹא יִשְׁקֹר בַּר נֶשׁ בְּאַנְתּוֹ אַחֲרָא דְּלָאוּ אִיהִי בֵּת זִוְגִיָּה, וְעַל דָּא כְּתִיב תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ, דְּלֹא תוֹלִיד אֶתְתָּא אֱלָא מִמִּינָהּ, וּמֵאֵן אִיהוּ מִינָהּ, דָּא בֶּן זִוְגָהּ.**

פְּתִיב (שמות שם) **לֹא תִגְנוֹב, וּכְתִיב בְּמַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית** (בראשית א כט) **וַיֹּאמֶר אֱלֹהִיִּם הִנֵּה נִתְּתִי לָכֶם אֶת כָּל עֵשֶׂב זֹרֵעַ זֶרַע, מֵאִי דִּי־הֶבִית לָכוּ וְאַפְקִידֵת לָכוּ, יְהֵא לָכוּ, וְלֹא תִגְנוֹבוּ מַה דִּהוּא מְאַחְרָא.**

פְּתִיב (שמות שם) **לֹא תַעֲנֶה בְּרַעְיָ עַד שִׁקָּר, וּכְתִיב בְּמַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית** (בראשית א כו) **וַיֹּאמֶר אֱלֹהִיִּם נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ, מֵאֵן דִּהוּא בְּדִיוֹקְנָא דְּמִלְכָּא לֹא תִסְהִיד בּוּ שִׁקָּר, וּמֵאֵן דְּאַסְהִיד שִׁקָּר בְּחִבְרִיָּה, כְּאִילוּ אִסְהִיד לְעִילָא.**

מתוך מדבש

פְּתִיב בדיבור השביעי במתן תורה **לֹא תִנָּאֵף, וּכְתִיב במאמר השביעי בְּמַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית** וַיֹּאמֶר אֱלֹהִיִּם **תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ** ומפרש את הקשר שביניהם, ואמר **כִּי מִכָּאֵן אוֹלִיפָנָא ממלת "למינה" אנו למדים, דְּלֹא יִשְׁקֹר בַּר נֶשׁ בְּאַנְתּוֹ אַחֲרָא דְּלָאוּ אִיהִי בֵּת זִוְגִיָּה** שלא ישקר אדם באשה אחרת שאינה בת זוגו, **וְעַל דָּא כְּתִיב** ועל זה נאמר גם על האשה **תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ** פירושו דְּלֹא תוֹלִיד אֶתְתָּא אֱלָא מִמִּינָהּ שלא תוליד אשה נפש חיה אלא ממינה, וּמֵאֵן אִיהוּ מִינָהּ ומי הוא מינה, ואמר **דָּא בֶּן זִוְגָהּ** זהו בן זוגה דהיינו בעלה, הרי שיש קשר בין שני הפסוקים האלו.

פְּתִיב בדיבור השמיני במתן תורה **לֹא תִגְנוֹב, וּכְתִיב במאמר השמיני בְּמַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית, וַיֹּאמֶר אֱלֹהִיִּם הִנֵּה נִתְּתִי "לָכֶם" אֶת כָּל עֵשֶׂב זֹרֵעַ זֶרַע** שפירושו **מֵאִי דִּי־הֶבִית לָכוּ וְאַפְקִידֵת לָכוּ יְהֵא לָכוּ** מה שנתתי לכם והפקדתי לכם יהיה שלכם, (נקט לשון פקדון, כי כל מה שיש לאדם הוא רק פקדון מהקב"ה לעשות בהם רצונו), **וְלֹא תִגְנוֹבוּ מַה דִּהוּא מְאַחְרָא** ולא תגנובו מה שהוא של אחרים, הרי שיש קשר בין שני הפסוקים האלו.

פְּתִיב בדיבור התשיעי במתן תורה **לֹא תַעֲנֶה בְּרַעְיָ עַד שִׁקָּר, וּכְתִיב במאמר התשיעי בְּמַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית, וַיֹּאמֶר אֱלֹהִיִּם נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ** שפירושו מאחר שהאדם נברא בצלם אלהי"ם **מֵאֵן דִּהוּא בְּדִיוֹקְנָא דְּמִלְכָּא לֹא תִסְהִיד בּוּ שִׁקָּר** מי שהוא בצלם של המלך לא תעיד בו עדות שקר, וּמֵאֵן דְּאַסְהִיד שִׁקָּר בְּחִבְרִיָּה, **כְּאִילוּ אִסְהִיד לְעִילָא** ומי שמעיד שקר בחברו, נחשב לו כאילו העיד שקר למעלה בהקב"ה, הרי שיש קשר בין שני הפסוקים האלו.

סֵפֶר עֶשְׂרֵת הַדְּבָרוֹת כִּנְגַד עֶשְׂרֵה מְאֻמּוֹת הַזֶּהָר לֹא

פְּתִיב (שְׁמוֹת כ יד) לֹא תַחֲמוֹד אֶשֶׁת רֵעֶךָ, וּכְתִיב פְּמַעֲשֶׂה בְּרָאשִׁית (בראשית ב יח) לֹא טוֹב הָיִיתָ הָאָדָם לְבַדּוֹ וְגו', הָא פֶת זִוְגָךְ לְקַבְּלָךְ, וְעַל דָּא לֹא תַחֲמוֹד אֶשֶׁת רֵעֶךָ.

וְהִינֵנוּ עֹשְׂרֵה מְאֻמּוֹת לְמַעֲשֶׂה בְּרָאשִׁית, וְעֹשְׂרֵה מְאֻמּוֹת לְמַתָּן תּוֹרָה, וְהִינֵנוּ דְכְּתִיב (במדבר י פו) עֹשְׂרֵה עֹשְׂרֵה הַפָּה בְּשִׁקְלֵי הַקֹּדֶשׁ, אֲתַקְּלוּ כַּחֲדָא בְּשִׁקּוּלָא חֲדָא, וּבִגְיִין כְּףָּ קָאִים עֲלֵמָא וְאַשְׁתַּכַּח בֵּיה שְׁלָמָא.

מִתּוֹק מִדְּבַשׁ

פְּתִיב בְּדִיבּוּר הַעֲשִׂירִי בְּמַתָּן תּוֹרָה לֹא תַחֲמוֹד אֶשֶׁת רֵעֶךָ, וּכְתִיב (כנראה שרצי שמעון מונה לֹא מֵאִמֶּר זֶה לְמֵאִמֶּר הַעֲשִׂירִי) פְּמַעֲשֶׂה בְּרָאשִׁית וַיֹּאמֶר ה' אֱלֹהֵיִם לֹא טוֹב הָיִיתָ הָאָדָם לְבַדּוֹ אַעֲשֶׂה לוֹ עֶזֶר כִּנְגָדוֹ, שְׁפִירוּשׁוֹ הָא פֶת זִוְגָךְ לְקַבְּלָךְ הִרִי בֵת זִוְגָךְ כִּנְגָדְךָ, שְׁנַתִּי לָךְ אִשָּׁה לְעֶזְרְךָ, וְעַל דָּא לֹא תַחֲמוֹד אֶשֶׁת רֵעֶךָ וְעַל כֵּן לֹא תַחֲמוֹד אֶשֶׁת רֵעֶךָ, הִרִי שִׁישׁ קֶשֶׁר בֵּין שְׁנֵי הַפְּסוּקִים הָאֵלֶּה.

וְהִינֵנוּ וְזֶהוּ שְׁאִמְרֵנוּ בְּתַחֲלִילַת הַמֵּאמֶר, כִּי יֵשׁ עֹשְׂרֵה מְאֻמּוֹת לְמַעֲשֶׂה בְּרָאשִׁית, וְעֹשְׂרֵה מְאֻמּוֹת לְמַתָּן תּוֹרָה וּפִירְשָׁנוּ אֶת הַקֶּשֶׁר שְׁבִינֵיהֶם, וְהִינֵנוּ דְכְּתִיב וְזֶהוּ שְׁכַתּוּב עֹשְׂרֵה עֹשְׂרֵה הַפָּה בְּשִׁקְלֵי הַקֹּדֶשׁ הַטַּעַם שְׁכַתּוּב ב' פַּעֲמִים עֹשְׂרֵה עֹשְׂרֵה, לְהוֹרוֹת כִּי אֲתַקְּלוּ כַּחֲדָא בְּשִׁקּוּלָא חֲדָא שְׁאֵלּוּ הַשְׁנִי עֲשֻׁרוֹת נִשְׁקָלוּ יַחַד בְּמִשְׁקַל אֶחָד, וּדְרִישׁ מִלַּת שִׁקֵּל כְּמוֹ מִשְׁקַל, וּבִגְיִין כְּףָּ קָאִים עֲלֵמָא וְאַשְׁתַּכַּח בֵּיה שְׁלָמָא וּבִשְׁבִיל זֶה הָעוֹלָם קִיִּים וְנִמְצָא בּוֹ שְׁלוֹם.

עשרת הדברות אחוזים בעשר ספירות

(ח) וְתָא חֲזִי, פד יְהִיב קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲוִרִיתָא לְיִשְׂרָאֵל, רָשִׁים לָהּ בְּרִזָּא דְשִׁמְא קַדִּישָׁא, וְאָמַר (שם כ ב) אֲנֹכִי יְהוָה אֱלֹהֵיִךְ, בְּרִזָּא דְחֶסֶד דְּאַבְרָהָם אֶחִיד בָּהּ, וּלְקַבְלִיָּה מִצְוֹת עֲשֵׂה, וְרִזָּא דָא, תַּפְקִידָתָא קַמִּיתָא דְּפַקִּיד קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַבְרָהָם, מִצְוֹת עֲשֵׂה הָוָה, דְּכַתִּיב (בראשית יב א) לָךְ לָךְ מֵאֲרָצָךְ, וּבִגִּין כֶּךָ מִצְוֹת עֲשִׂין רַמ"ח, כְּחוּשְׁבֵּן אַבְרָהָם.

לֹא יִהְיֶה לָּךְ אֱלֹהִים אֲחֵרִים (שמות כ ג), בְּרִזָּא דְגִבּוּרָה, דְּאֶחִיד בָּהּ יִצְחָק, דְּכָל אֵינּוֹן אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְאֵינּוֹן סְרַכִּין מִמֶּנּוּ, מְסֻטְרִיָּה יִנְקִין, וְכֵן עֲשׂוּ וְכָל אֵינּוֹן מִמֶּנּוּ דִּילִיָּה, דִּהָא יִצְחָק בְּמִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה אֶחִיד,

מתוך מדבש

"מאמר עשרת הדברות אחוזים בעשר ספירות" ומבואר בו כי עשרת הדברות יש להם שייכות לעשר ספירות, וכן אחוזים בהם שבעה אבות הקדושים שהיו מרכבה לספירות.

(מקור המאמר צוהר חדש פרשת כי תלך דף נד ע"ב - נה ע"ב צדלנו, ציטור ממוק מדגש כרך ג עמ' שט-שנ. וכן נדפס בהשמות הוצר סימן ט)

וְתָא חֲזִי, פד יְהִיב קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲוִרִיתָא לְיִשְׂרָאֵל וּבֵא וּרְאָה, כְּשֶׁנֶּתַן הַקִּבָּה אֶת הַתּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל, רָשִׁים לָהּ בְּרִזָּא דְשִׁמְא קַדִּישָׁא רַשֵּׁם אוֹתָהּ בְּסוּד שֵׁם הַקְדוּשׁ, וְאָמַר אֲנֹכִי יְהוָה אֱלֹהֵיִךְ, בְּרִזָּא דְחֶסֶד דְּאַבְרָהָם אֶחִיד בָּהּ בְּסוּד הַחֶסֶד שֶׁאַבְרָהָם אֶחָד בָּהּ, כִּי הַשֵּׁם הוֹי"ה הוּא בְּחֶסֶד, וּלְקַבְלִיָּה מִצְוֹת עֲשֵׂה וּכְנֻדוֹ הֵם הַרַמ"ח מִצְוֹת עֲשִׂין, וְרִזָּא דָא וְזֶהוּ הַסּוּד, כִּי תַפְקִידָתָא קַמִּיתָא דְּפַקִּיד קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַבְרָהָם מִצְוֹת עֲשֵׂה הָוָה הַמִּצְוָה הָרִאשׁוֹנָה שְׂצוּה הַקִּבָּה לְאַבְרָהָם הִתָּה מִצְוֹת עֲשֵׂה, דְּכַתִּיב כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב לָךְ לָךְ מֵאֲרָצָךְ, וּבִגִּין כֶּךָ מִצְוֹת עֲשִׂין רַמ"ח כְּחוּשְׁבֵּן אַבְרָהָם וּלְכֵן מִצְוֹת עֲשִׂין הֵם רַמ"ח כְּמִסְפַּר אַבְרָהָם.

ואמר כי הדיבור של לא יִהְיֶה לָּךְ אֱלֹהִים אֲחֵרִים הוּא בְּרִזָּא דְגִבּוּרָה דְּאֶחִיד בָּהּ יִצְחָק בְּסוּד הַגִּבּוּרָה שֶׁאֶחָד בָּהּ יִצְחָק, דְּכָל אֵינּוֹן אֱלֹהִים אֲחֵרִים וְאֵינּוֹן סְרַכִּין מִמֶּנּוּ כִּי כָל אוֹתָם הָאֱלֹהִים אֲחֵרִים וְהַשְּׂרִים הַמְּמוּנִים עַל שְׁבַעִים אוֹמוֹת, מְסֻטְרִיָּה יִנְקִין יוֹנָקִים מִצֵּד פְּסוּלַת הַגִּבּוּרָה, וְכֵן עֲשׂוּ וְכָל אֵינּוֹן מִמֶּנּוּ דִּילִיָּה וְכֵן עֲשׂוּ וְכָל הַמְּמוּנִים שְׁלוֹ יוֹנָקִים מִצֵּד הַהוּא, דִּהָא יִצְחָק בְּמִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה אֶחִיד כִּי יִצְחָק אֶחָד מִצְוֹת

סֵפֶר עֶשֶׂר הַדְּבָרוֹת אַחֲזִים בְּעֶשֶׂר סְפִירוֹת הַזֶּהֶר לֹג

וְתַפְקִידָתָא קַמִּיתָא דִּילִיָּה, מִצּוֹת לֹא תַעֲשֶׂה הָוָה, דְּכִתִּיב (בראשית כו ב) אֶל תֵּרֶד מִצְרִימָה, וּמִצּוֹת לֹא תַעֲשֶׂה מִסְטָרָא דְדִינָא אֲתִי, דְּהָא מְעַנִּישִׁין לִיה לְבַר נֶשׁ כַּד עֵבֶר עָלָה, וּבִגִּין כֶּף, חוֹשְׁבֵּן מִצּוֹת לֹא תַעֲשֶׂה בְּרָזָא דְדִרְגָּא דִּילִיָּה, בְּרָזָא דְשִׁס"ה לְקַבִּיל יוֹמִין דְּשִׁמְשָׁא, דְנִהִיר מִסְטָרָא דְגִבּוּרָה, הָדָא הוּא דְכִתִּיב (שופטים ה לא) כְּצֶאֱת הַשֶּׁמֶשׁ בְּגִבּוּרָתוֹ.

לֹא תִשָּׂא (שמות כ ו), בְּרָזָא דְתַפְאָרַת דְּאַקְרִי אֲמַת, דְּאַחִיד בָּהּ יַעֲקֹב שְׁלִימָא, וְיִנִּיק תְּרִי חוֹלְקִין, מִצּוֹת עֲשֶׂה וּמִצּוֹת לֹא תַעֲשֶׂה, דְּכִתִּיב (בראשית כה כו) וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם יוֹשֵׁב אוֹהֲלִים, וְעַל דְּאִיהוּ אֲשָׁלִים לְכָל סֹטְרִין לְרַחֲמֵי וּלְדִינָא, לְמִצּוֹת עֲשֶׂה וּלְמִצּוֹת לֹא תַעֲשֶׂה, אִיקְרִי שְׁלִים, וּלְקַבְלִיָּה לֹא תִשָּׂא, בִּגִין דְּשִׁבּוּעָה לְשִׁלְמָא אֲתִי, וְעַל דָּא אִיהוּ בְּרָזָא דְעֲשֶׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה, דְכִמָּה דְאִיהִי לֹא תַעֲשֶׂה כַּד אִיהִי לְשִׁקְרָא,

מִתּוֹק מִדְּבַשׁ

לֹא תַעֲשֶׂה, וְתַפְקִידָתָא קַמִּיתָא דִּילִיָּה מִצּוֹת לֹא תַעֲשֶׂה הָוָה לְכֵן הַמְצוּה הִרְאִשׁוּנָה שְׂצוּה אוֹתוֹ הַקִּבָּה הִיתָה מִצּוֹת לֹא תַעֲשֶׂה, דְּכִתִּיב כְּמוֹ שִׁכְתוּב אֶל תֵּרֶד מִצְרִימָה, וּמִצּוֹת לֹא תַעֲשֶׂה, מִסְטָרָא דְדִינָא אֲתִי וּמִצּוֹת לֹא תַעֲשֶׂה בָּאָה מִצֹּד הַדִּין, דְּהָא מְעַנִּישִׁין לִיה לְבַר נֶשׁ כַּד עֵבֶר עָלָה כִּי מְעַנִּישִׁים אֶת הָאָדָם בְּבֵית דִּין שֶׁל מִטָּה אִם עֵבֶר עָלָה, (אבל עַל מִצּוֹת עֲשֶׂה לֹא מְעַנִּישִׁין בְּבֵית דִּין שֶׁל מִטָּה). וּבִגִּין כֶּף וּבִשְׁבִיל זֶה, חוֹשְׁבֵּן מִצּוֹת לֹא תַעֲשֶׂה בְּרָזָא דְדִרְגָּא דִּילִיָּה הַמְסַפֵּר שֶׁל מִצּוֹת לֹא תַעֲשֶׂה הוּא בְּסוּד הַמְדִּרְגָּה שְׁלוֹ, שֶׁהוּא בְּרָזָא דְשִׁס"ה לְקַבִּיל יוֹמִין דְּשִׁמְשָׁא דְנִהִיר מִסְטָרָא דְגִבּוּרָה בְּסוּד מְסַפֵּר שִׁס"ה יָמוֹת הַחֲמָה הַמְאִירִים מִצֹּד הַגִּבּוּרָה שְׁבָה אַחֲזִי יִצְחָק, הָדָא הוּא דְכִתִּיב זֶה שִׁכְתוּב כְּצֶאֱת הַשֶּׁמֶשׁ בְּגִבּוּרָתוֹ הִרִי הַשֶּׁמֶשׁ יוֹצֵא בִּכְחַת הַגִּבּוּרָה.

וְאִמַּר כִּי הַדִּיבּוּר לֹא תִשָּׂא הוּא בְּרָזָא דְתַפְאָרַת דְּאַקְרִי אֲמַת הוּא בְּסוּד מִדַּת הַתַּפְאָרַת הַנִּקְרָא אֲמַת, דְּאַחִיד בָּהּ יַעֲקֹב שְׁלִימָא שְׁאֲחִזוּ בָּהּ יַעֲקֹב הַשֵּׁלֶם, וְיִנִּיק תְּרִי חוֹלְקִין וְהוּא יוֹנָק ב' חֲלָקִים, דִּין וְרַחֲמִים, דִּהִינּוּ מִצּוֹת עֲשֶׂה וּמִצּוֹת לֹא תַעֲשֶׂה, דְּכִתִּיב כְּמוֹ שִׁכְתוּב וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם יוֹשֵׁב אוֹהֲלִים דִּהִינּוּ ב' אֱהָלִים שֶׁל דִּין וְרַחֲמִים, וְעַל דְּאִיהוּ אֲשָׁלִים לְכָל סֹטְרִין לְרַחֲמֵי וּלְדִינָא וּלְפִי שֶׁהוּא מְשַׁלֵּם וּמְכַרֵּעַ לְכָל הַצַּדִּיקִים לְרַחֲמִים וּלְדִין, דִּהִינּוּ לְמִצּוֹת עֲשֶׂה וּלְמִצּוֹת לֹא תַעֲשֶׂה לְכֵן אִיקְרִי שְׁלִים הוּא נִקְרָא שֵׁלֶם, כְּמוֹ שִׁכְתוּב וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם, וּמִפְרָשׁ הַתְּרַגּוּם "וַיַּעֲקֹב גִּבֹּר שְׁלִים", וּלְקַבְלִיָּה לֹא תִשָּׂא וּכְנִגְדּוֹ הוּא הַדִּיבּוּר לֹא תִשָּׂא, בִּגִין דְּשִׁבּוּעָה לְשִׁלְמָא אֲתִי לְפִי שֶׁהַשְּׁבֻעָה בָּאָה לַעֲשׂוֹת שְׁלוֹם בֵּין שְׁנֵי בְעָלֵי דִינִים, וְעַל דָּא אִיהוּ בְּרָזָא דְעֲשֶׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה וְעַל כֵּן הוּא בְּסוּד עֲשֶׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה, דְכִמָּה דְאִיהִי לֹא תַעֲשֶׂה כַּד אִיהִי לְשִׁקְרָא כִּי כְּמוֹ

דְּכָתִיב לֹא תִשָּׂא, הִכִּי אֵיִהִי מַצּוֹת עֲשֵׂה, פֶּד אֵיִהִי בְּאַמֶּת, דְּכָתִיב (יִרְמִיָּה)
וְנִשְׁבַּעְתָּ חֵי יְהוָה בְּאַמֶּת, וְכָתִיב (דְּבָרִים ו י') וּבִשְׁמוֹ תִשְׁבַּע.

מתוך מדבש

שלא תשא הוא לא תעשה כשהשבועה היא לשקר דְּכָתִיב לֹא תִשָּׂא, הִכִּי אֵיִהִי מַצּוֹת
עֲשֵׂה כך היא מצות עשה, פֶּד אֵיִהִי בְּאַמֶּת כשהשבועה היא באמת, דְּכָתִיב כמו שכתוב
וְנִשְׁבַּעְתָּ חֵי יְהוָה בְּאַמֶּת (נקט פסוק זה תחילה לפי שכתוב בו מלת "באמת"), וְכָתִיב וכתוב
בתורה וּבִשְׁמוֹ תִשְׁבַּע הרי שלהשבע באמת היא מצות עשה.

המשך המאמר מבואר שם בזהר על פי סוד, והשייך לענייננו הוא: זכור את יום השבת, הוא כנגד
מדת היסוד, שבה היה אחוז יוסף הצדיק. כבד את אביך הוא כנגד מדת הנצח, שבה היה
אחוז משה רבינו. לא תרצח הוא כנגד מדת ההוד שבה היה אחוז אהרן הכהן. לא תנאף הוא כנגד
מדת המלכות, שבה היה אחוז דוד המלך. לא תגנוב כנגד מדת הבינה. לא תענה כנגד מדת החכמה.
לא תחמוד כנגד הכתר.

(ט) רַבִּי יִצְחָק וּרְבִי יְהוּדָה הָיוּ אֲזָלִי בְּאַרְחָא, אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, כְּתִיב (מ"ב ה כו) וַיִּצְרַעַת נַעֲמָן תְּדַבֵּק בָּךְ וּבִזְרָעֶךָ לְעוֹלָם וְגו', אִי הוּא חָטָא בְּנוֹי אֲמָאֵי יִלְקוֹן, אָמַר לִיה, אֵלִישָׁע יִתִּיר מִשְׁאָר נְבִיאֵי חֻמָּא, חֻמָּא דִּלֹּא נִפִּיק מִגְּחֲזֵי בְּרֵא דַּמַּעְלִיא, וְעַל דָּא לֵייט לְכַלְהוּ.

וְלֹא עוֹד, אֵלָּא אָמַר לִיה, אֲנִי פִלְחָנָא בְּשִׁמוּשָׁא עֲלָאָה לְגַבֵּי אֱלֹהִיו,
וְזָכִינָא בְּתַרִּין חוּלְקִין, דְּהָא פִלְחָנָא לִיה בְּקִשּׁוּט, וְאַתָּה רָשָׁע
פְּגִימַת לִי, אִומִית לְשִׁקְרָא וְחִמְדִּית, הָא עֲבַרְתָּ עַל אִוְרֵייתָא כְּלָא, וּמֵאן

"מאמר לא תחמוד שקול ככל התורה כולה" ומבואר בו כי הלאו של לא תחמוד הוא החמור שבכל עשרת הדברות, והעובר עליו עונשו חמור מאד, כי הוא שקול ככל התורה כולה. ואגב מבואר שכוונת הגדול של המשמש תלמידי חכמים.

רבי יצחק ורבי יהודה הוו אֲזֵלִי בְּאַרְחָא רבי יצחק ורבי יהודה היו הולכים בדרך, אָמַר רבי יהודה שאל מרבי יצחק, כְּתִיב אצל גחזי, שאמר לו אלישע הנביא וַצֵּרַעַת נַעֲמָן תִּדְבֹּק בֶּךָ "וּבִזְרַעַךְ" לְעוֹלָם ויצא מלפניו מצורע כשלג, אִי הוּא חָטָא בְּנוֹי אֲמַאי יִלְקוּן אם גחזי חטא, למה ילקו בניו עמו, אָמַר לִיה רבי יצחק, אֱלִישָׁע יִתִּיר מִשְׁאֵר נְבִיאֵי חֲמָא אלישע הנביא ראה יותר משאר הנביאים, חֲמָא דְּלֹא נָפִיק מִגְּחָזִי בְּרָא דְּמַעֲלִיא ראה בנבואה שלא יצא מגחזי בן כשר והגון, וְעַל דָּא לֵיִיט לְכַלְהוּ ועל כן קילל את כל זרעו.

וְלֹא עוֹד, אֲלֵא אָמַר לִיה אִישׁע לַגְּחֹזִי אֲנָא פִּלְחָנָא בְּשִׁמוּשָׁא עֲלָאָה לְגַבִּי אֱלִיהוּ
אֲנִי עֲבַדְתִּי בְּשִׁמוּשׁ חֲשׁוֹב וְנַעֲלָה אֲצֵל אֱלִיהוּ הַנְּבִיא, לִכֵּן וְזִכְיָנָא בְּתַרִּין חוֹלְקִין
זִכְיָתִי בְּשֵׁנִי חֲלָקִים, כְּמוֹ שִׁכְתוֹב וְיֵה נָא פִי שֵׁנִים בְּרוּחַ אֵלִי, דִּהִינּוּ שִׁזְכִּיתִי פִי שֵׁנִים
בְּרוּחוֹ שֶׁל אֱלִיהוּ, דְּהָא פִּלְחָנָא לִיה בְּקִשׁוּט לִפִּי שֶׁעֲבַדְתִּי וּשְׁמַשְׁתִּי אוֹתוֹ בְּאֵמֶת, וְאַנְתָּ
רְשָׁע פְּגִימַת לִי וְאַתָּה הִרְשַׁע פִּגְמַת אוֹתִי, אוֹמִית לְשִׁקְרָא וְחִמִּידַת שֶׁנִּשְׁבַּעַת לְשִׁקְרָא
וְחִמִּידַת לִקְחַת מִתְּנֹנוֹת מִנַּעֲמָן, הֵא עֲבַרְתָּ עַל אוֹרִיִּיתָא כֹּלָא הִרִי עֲבַרַת עַל כָּל הַתּוֹרָה
כֹּלָּה, כִּי חֲמוּרָה שְׁבוּעַת שׁוֹא כָּכֵל הַמִּצְוֹת, וְגַם הִלָּאוּ שֶׁל לֹא תַחֲמוּד, כִּי לִכֵּן כְּתוּב הִלָּאוּ
שֶׁל לֹא תַחֲמוּד בְּסוֹף עֶשְׂרֵת הַדְּבָרוֹת, לוֹמַר שֶׁשְׁקוֹל כָּכֵל הַתּוֹרָה כֹּלָּה, לִכֵּן וּמֵאַן דְּאַעֲבַר

דָּאֵעֶבֶר עַל דָּא מִית הוּא לְעֵלְמָא דְאֵתִי, אָבֵל בְּגִין דְּפִלְחַת לִי, שְׁמוּשָׁא דִילָךְ לֹא לְהוּי לְמַגְנָא, תְּהוּי מִיתָה דִילָךְ בְּעֵלְמָא דִין, וּבְעֵלְמָא דְאֵתִי לֹא, וּבְגִין כֶּךָ וְצָרְעַת נַעֲמָן תִּדְבֵּק בֶּךָ וּבְזָרְעָךָ.

תשובה מועילה גם על מי שעבר על לא תחמוד

(י) וְתִנְיָא, מְלָה בְּתִרְאָה דְעֵשֶׂר אַמִּירִין דְאִוְרִייתָא, (שמות כ יד) לֹא תִחְמֹד אִשֶּׁת רֵעֶךָ, בְּגִין דְּהָאִי כָלְלָא דְכָלְהוּ, וּמֵאֵן דִּחְמִיד אֶתְתָּא אַחֲרָא, כְּאֵלוּ אֵעֶבֶר עַל אִוְרִייתָא כָּלָא, בְּרֵם לֹא אִית מְלָה דְקִיִּימָא קָמִי תְשׁוּבָה, וְכָל שָׁפֵן אִי קָבִיל עֲוֹנְשִׁיהּ כְּדוּד מְלָפָא.

מתוך מדבש

עַל דָּא וּמִי שְׁעוּבָר עַל זֶה, מִית הוּא לְעֵלְמָא דְאֵתִי הוּא מֵת לְעוֹלָם הַבָּא, אָבֵל בְּגִין דְּפִלְחַת לִי אֲבֵל כִּיִּין שְׁעוּבַת וּשְׁמִשַׁת אוֹתִי, שְׁמוּשָׁא דִילָךְ לֹא לְהוּי לְמַגְנָא הַשְׁמוּשׁ שֶׁלךְ לֹא יִהְיֶה לְחֵם, לִכֵּן תְּהוּי מִיתָה דִילָךְ בְּעֵלְמָא דִין, וּבְעֵלְמָא דְאֵתִי לֹא לִכֵּן תִּהְיֶה הַמִּיתָה שֶׁלךְ בְּעוֹלָם הַזֶּה עַל יְדֵי הַצָּרַעַת, וְלֹא בְּעוֹלָם הַבָּא, וּבְגִין כֶּךָ בְּשִׁבִּיל זֶה כְּתוּב וְצָרְעַת נַעֲמָן תִּדְבֵּק בֶּךָ וּבְזָרְעָךָ לֹמֵר מֵה זָרְעוֹ וְדָאִי יֵשׁ לָהֶם חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא שְׁהִי לֹא חֲטָאוּ, כִּמוֹ כֵּן הוּא בְּעַצְמוֹ יֵשׁ לוֹ חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא. (הרמ"ו והרד"ל ומפרשים)

"מאמר תשובה מועילה גם על מי שעבר על לא תחמוד" ומבואר בו שהגם שהלאו של לא תחמוד הוא החמור שבכל עשרת הדברות, עם כל זאת אין דבר העומד בפני התשובה.

(מקור המאמר זוהר פרשת אחרי דף ע"ג, צנאור מתוך מדבש כרך י"א עמ' רפז)

וְתִנְיָא וּלְמַדְנֵי בְּבִרְיִיתָא, מְלָה בְּתִרְאָה דְעֵשֶׂר אַמִּירִין דְאִוְרִייתָא דִּיבּוּר הָאֲחֵרוֹן שֶׁל עֶשְׂרֵת הַדְּבָרוֹת שֶׁבְּתוֹרָה, הוּא לֹא תִחְמֹד אִשֶּׁת רֵעֶךָ וְטַעַם הַדָּבָר בְּגִין דְּהָאִי כָלְלָא דְכָלְהוּ לְפִי שׁוֹה הוּא כָּלֵל כָּל הַדְּבָרוֹת, וּמֵאֵן דִּחְמִיד אֶתְתָּא אַחֲרָא וּמִי שְׁחֹמֵד אִשָּׁה אַחֶרֶת, הוּא פּוֹגֵם בְּמַלְכוּת שְׁהִיא כְּנֶגֶד דִּיבּוּר הָעִשְׂרִי, וְהִיא סוּד אִשֶּׁת רֵעֶךָ, כְּלֹאמְרוֹ רֵעֶךָ וְרֵעִי אֵינִי אֵל תַּעֲזוֹב, וְגוֹרֵם זֶה אֲחִיצַת הַחִיּוּנוֹת, לִכֵּן נִחְשָׁב לוֹ כְּאֵלוּ אֵעֶבֶר עַל אִוְרִייתָא כָּלָא כְּאִילוּ עָבַר עַל כָּל הַתּוֹרָה כּוֹלָה, לְפִי שְׁמִנּוֹת לֹא תִחְמֹד הִיא בְּסוּד הַמַּלְכוּת הַכּוֹלֵלֶת אֶת כָּל הָעֵשֶׂר סְפִירוֹת, בְּרֵם לֹא אִית מְלָה דְקִיִּימָא קָמִי תְשׁוּבָה אֲבֵל אִין לֶךְ דָּבָר הָעוֹמֵד בְּפָנֵי הַתְּשׁוּבָה, כִּי מִלֵּת תְּשׁוּבָה הִיא תְּשׁוּבָה ה', כְּלֹאמֵר שֶׁתְּחִזִּיר אֶת הַמַּלְכוּת שְׁהִיא סוּד ה' הַתְּחִינָה דָּשׁ הוּ"ה אֵל מִקּוֹמָהּ הָרְאִי, וְתַטְהֵרנָה מִפְּגָמֶיהָ עַל יְדֵי הַתְּשׁוּבָה, וְכָל שָׁפֵן אִי קָבִיל עֲוֹנְשִׁיהּ כְּדוּד מְלָפָא וְכָל שָׁכֵן אִם קָבֵל עֲוֹנָשׁוֹ כִּמוֹ דּוּד הַמֶּלֶךְ, שְׂסִיעֵיו אוֹתוֹ מִן הַשָּׁמַיִם לְמַרְק עֲוֹנוֹ בִּיסוּרִים.

העובר על איסור נדה הוא כעובר על כל עשרת הדברות

(יא) לית מצורע אלא ההוא דאתעביד בַּזְבוּתָא, דְּחָמַשׁ דְּמִים אֵינוֹן דְּדָם נְדָה מְסֻבִּין, דְּאֵינוֹן פְּלָהוּ דָם טָמֵא, וְחָמַשׁ דְּמִין דְּכִיין, וּמֵאֵן דְּאֶעְבֵּר עֲלֵיהּ, כְּאֵלּוּ אֶעְבֵּר עַל עֲשֶׂרֶה דְּבָרוֹת, דְּאֵינוֹן כָּלֵל תְּרִי"ג פְּקוּדִין.

מתוך מדבש

"מאמר העובר על איסור נדה הוא כעובר על כל עשרת הדברות" ומבאר בו כי עשרת הדברות שהם חמש מימין וחמש משמאל, הם כנגד חמשה סוגי דם טוהר וחמשה סוגי דם טומאה. והבא על הנדה נחשב לו כעובר על כל עשרת הדברות שבהם אותיות כנגד כת"ר מצוות.

(מקור המאמר צוהר פרשת לו דף לג ע"ז זרע"מ, ציטור מתוך מדבש כרך י עמ' טטו-טז)

ואמר הרעיא מהימנא, כי לית מצורע אלא ההוא דאתעביד בַּזְבוּתָא אין מצורע אלא זה שנעשה בזיבות, כלומר אם אמו נתעברה עמו בימי נדתה אז בא עליו צרעת, והסביר את ענין דם נדות ואמר דְּחָמַשׁ דְּמִים אֵינוֹן דְּדָם נְדָה מְסֻבִּין, דְּאֵינוֹן פְּלָהוּ דָם טָמֵא כי חמשה דמים הם של דם נדות המטמאים, שכולם הם דם טמא, (כמאמר חז"ל זמס' נדה דף יט ע"א), וְחָמַשׁ דְּמִין דְּכִיין ויש חמשה דמים טהורים, כלומר דם שהוא דיהה למטה ממראה הטמא הוא נקרא דם טהור (כך היה הקבלה בידם שיש ה' דמים טהורים), ואלו השני מיני דמים הם סוד ה"ח וה"ג שהם כנגד עשרת הדברות, דהיינו ה' דברות כלום אחד שזימין, וה' דברות כלום השני שזימין, וּמֵאֵן דְּאֶעְבֵּר עֲלֵיהּ ומי שעובר עליהם, כלומר מי שבא על נדה, נחשב לו כְּאֵלּוּ אֶעְבֵּר עַל עֲשֶׂרֶה דְּבָרוֹת כאילו עבר על כל עשרת הדברות, דְּאֵינוֹן כָּלֵל תְּרִי"ג פְּקוּדִין שהם כלל כל התרי"ג מצוות, כי יש כת"ר אותיות בדברות הראשונות כנגד תרי"ג מצוות דאורייתא וז' מצוות דרבנן.

צד התר בדברות "לא" שבעשרת הדברות

(יב) **לֹא תִרְצַח**, **לֹא תִנָּאֵף**, **לֹא תִגְנוֹב**, **לֹא**, **פָּסָקָא טַעְמָא בְּכָל הַיּוֹמִי תִלֵּת**,
וְאִי לֹא דְפָסָקָא טַעְמָא לֹא הוּא תְּקוּנָא לְעִלְמִין, וְיִהְיֶה אָסִיר
 לָן לְקַטְלָא נַפְשָׁא בְּעִלְמָא, אֵף עַל גַּב דִּיעְבוּר עַל אוֹרֵייתָא, אֲבָל בְּמָה
 דְּפָסָקָא טַעְמָא אָסִיר וְשָׂרִי.

לֹא תִנָּאֵף, אִי לֹא דְפָסָקָא טַעְמָא, אָסִיר אֲפִילוּ לֹאִילָדָא, אוּ לְמַחְדִּי
 בְּאַתְתִּיהָ חֲדוּהָ דְּמַצְוָה, וּבְמָה דְּפָסָקָא טַעְמָא אָסִיר וְשָׂרִי.

לֹא תִגְנוֹב, אִי לֹא דְפָסָקָא טַעְמָא, הֵוָה אָסִיר אֲפִילוּ לְמַגְנֵב דַּעְתָּא

מתוך מדבש

"מאמר צד התר בדברות "לא" שבעשרת הדברות" ומבואר בו כי הפסק הטעם במלת "לא"
 שבעשרת הדברות, באה להורות צד התר, היינו שיש זמן ומקום שהלאו הוא התר ומצוה.
 ומפרשם בפרטות בטוב טעם ודעת.

(מקור המאמר זוהר פרשת יתרו דף נג ע"ב, צנזאור מתוך מדבש כרך ו עמ' שטו-שצ"ז)

לֹא תִרְצַח, **לֹא תִנָּאֵף**, **לֹא תִגְנוֹב**, **לֹא**, **פָּסָקָא טַעְמָא בְּכָל הַיּוֹמִי תִלֵּת** תחת מלת "לא"
 יש טעם טפחא (בטעמים העליונים של עשרת הדברות) בכל שלשה דברות האלו,
 שהוא טעם המפסיק את תיבה זו מתיבה שלאחריה, וְאִי לֹא דְפָסָקָא טַעְמָא לֹא הוּא
 תְּקוּנָא לְעִלְמִין ואם לא שהפסיק הטעם לא היה תיקון לעולם, וְיִהְיֶה אָסִיר לָן לְקַטְלָא
 נַפְשָׁא בְּעִלְמָא והיה אסור לנו להרוג נפש בעולם אֵף עַל גַּב דִּיעְבוּר עַל אוֹרֵייתָא
 אֵף עַל פִּי שִׁיעְבוּר עַל הַתּוֹרָה, ואז הד' מיתות בית דין היו מתקיימים דרך גרמא בעלמא
 ולא בידים, אֲבָל בְּמָה דְּפָסָקָא טַעְמָא אבל במה שהפסיק הטעם במלת לא, אָסִיר אסור
 לרצוח בדרך כלל, וְשָׂרִי ומותר להרוג בבית דין בידים את מי שעבר על התורה.

לֹא תִנָּאֵף, אִי לֹא דְפָסָקָא טַעְמָא אם לא שהפסיק הטעם במלת לא אָסִיר אֲפִילוּ
 לֹאִילָדָא אוּ לְמַחְדִּי בְּאַתְתִּיהָ חֲדוּהָ דְּמַצְוָה היה אסור אפילו להוליד בנים אם
 כבר קיים מצות פרו ורבו, או היה אסור אפילו לשמח את אשתו בשמחת מצות עונה,
 וּבְמָה דְּפָסָקָא טַעְמָא ובמה שהפסיק הטעם אָסִיר אסור לנאוף עם אשת איש, וְשָׂרִי
 ומותר עם אשתו לצורך מצוה.

לֹא תִגְנוֹב, אִי לֹא דְפָסָקָא טַעְמָא אם לא שהפסיק הטעם במלת לא, הֵוָה אָסִיר
 אֲפִילוּ לְמַגְנֵב דַּעְתָּא דְּרַבִּיהָ בְּאוֹרֵייתָא היה אסור אפילו לגנוב דעת רבו בתורה,
 לומר שלא הבין כדי שרבו יחזור לו אותו הדרוש וירחיבנו ויתחדשו עוד קצת חידושים

סֵפֶר צד התר בדברות "לא" שבעשרת הדברות **הַזֶּה־לָּמַע**

דְּרָפִיָּה בְּאוֹרֵייתָא, אוּ דַעְתָּא דְּחֻכָּם לְאַסְתָּפְלָא בִּיה, אוּ דִיִּינָא דְדָאִין
דִּינָא לְפֻּם טַעְנָה, דְּאַצְטְרִיף לִיה לְמַגְנָב דַּעְתָּא דְרַמָּאָה, וּלְמַגְנָב דַּעְתָּא
דְּתַרוּוִיָּיהוּ, לְאַפְקָא דִינָא לְנַהוּרָא, וּבִמָּה דַּפְסָקָא טַעְמָא אָסִיר וְשָׂרִי.

לֹא תַעֲנֶה בְרַעַף עַד שָׁקֶר, הֵכָא לֹא פִסְקָא טַעְמָא, בְּגִין דְּאָסִיר הוּא
פְּלָל פְּלָל, וּבְכָל מִילֵי דְאוֹרֵייתָא קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא שְׂוִי רִזִּין עֲלָאִין,
וְאוּלִיף לְבַנֵּי נָשָׂא אֲרַחָא לְאַתְתַּקְנָא בָּהּ וּלְמַהֲךָ בָּהּ, כְּמָה דַּאתְ אָמַר
(ישעיה מ"ז) אָנִי יְהוָה אֱלֹהֵי־ךָ מְלַמֶּדְךָ לְהוֹעִיל, מְדַרְיָכְךָ בְּדֶרֶךְ תִּלְךָ.

אוּף הָכִי לֹא תַחְמוּד לֹא פִסִּיק טַעְמָא פְּלָל, וְאִי תִימָא אָפִילוּ חֲמוּדָא
דְּאוֹרֵייתָא אָסִיר בִּיּוֹן דְּלֹא פִסְקָא, תָּא חֲזִי, בְּכֻלְהוּ עֲבֹדַת אוֹרֵייתָא

מִתּוֹק מִדְּבַשׁ

אֲחֵרִים כְּנֵרָאָה בְּמוֹחַשׁ, אוּ דַּעְתָּא דְּחֻכָּם לְאַסְתָּפְלָא בִּיה אוּ שְׁהִיָּה אֲסוּר לִגְנוּב דַּעַת
חֻכָּם לְהַסְתַּכֵּל בּוּ, רַצָּה לּוֹמַר שְׁגוּב דַּעְתּוֹ וּחְכָמְתּוֹ עַל יְדֵי הַסְתַּכְלוּתוֹ בְּפִנּוּי, כִּי עַל יְדֵי
שְׁהַתְלִמִּיד מִסְתַּכֵּל בְּפִנּוּי רַבּוּ מִקְבַּל הַתְלִמִּיד מֵאוּתָהּ הַחֲכָמָה שְׁתֹּאִיר פְּנֵי רַבּוּ, אוּ דִיִּינָא
דְּדָאִין דִּינָא לְפֻּם טַעְנָה אוּ דִיִּין שְׁדִין אֶת הַדִּין לְפִי הַטַּעְנוּת, דְּאַצְטְרִיף לִיה לְמַגְנָב
דַּעְתָּא דְרַמָּאָה שְׁצִרִיךְ לִגְנוּב דַּעַת הֶרְמָאִי, אוּ וּלְמַגְנָב דַּעְתָּא דְּתַרוּוִיָּיהוּ לְאַפְקָא דִינָא
לְנַהוּרָא לִגְנוּב דַּעַת שְׁנֵי בַעֲלֵי הַדִּינִים כְּדִי לְהוֹצִיא אֶת הַדִּין לְאוּרָה, וּבִמָּה דַּפְסָקָא טַעְמָא
וּבִמָּה שְׁהַפְסִיק הַטַּעַם אָסִיר אֲסוּר לִגְנוּב אֶת שֶׁל אֲחֵרִים, וְשָׂרִי וּמוֹתֵר לִגְנוּב דַּעַת רַבּוּ
וְכַדּוּמָה.

לֹא תַעֲנֶה בְרַעַף עַד שָׁקֶר, הֵכָא לֹא פִסְקָא טַעְמָא כֹּאן לֹא הַפְסִיק הַטַּעַם בְּמַלְתָּ לֹא,
בְּגִין דְּאָסִיר הוּא פְּלָל פְּלָל לְפִי שְׁהוּא אֲסוּר לִגְמִרִי. וְאָמַר כִּי כְּמוֹ כֹּאן שְׁעַל יְדֵי
טַעַם מִפְסִיק הַתִּירָה הַתּוֹרָה מֵהִיָּה אֲסוּר, כְּמוֹ כֵּן וּבְכָל מִילֵי דְאוֹרֵייתָא קְדָשָׁא בְּרִיף
הוּא שְׂוִי רִזִּין עֲלָאִין בְּכָל דְּבַר שְׁבַתּוֹרָה הַקְּבִ"ה שֶׁם סוּדוֹת עֲלִיוִנִים, וְאוּלִיף לְבַנֵּי נָשָׂא
אֲרַחָא לְאַתְתַּקְנָא בָּהּ וּלְמַהֲךָ בָּהּ וּלְיָמֵד לְבַנֵּי אָדָם דֶּרֶךְ אֵיךְ לְהַתְתַּקֵּן בָּהּ וּלְלַכֵּת בָּהּ,
כְּמָה דַּאתְ אָמַר אָנִי יְהוָה אֱלֹהֵי־ךָ מְלַמֶּדְךָ לְהוֹעִיל אָנִי הוּא הַמְלַמֵּד אוֹתְךָ לְהִיּוֹת
לְךָ לְתוֹעֵלַת, מְדַרְיָכְךָ בְּדֶרֶךְ תִּלְךָ הַמְנַהִיג אוֹתְךָ בְּדֶרֶךְ אֲשֶׁר תֵּלַךְ. (מַלְאוּת)

אוּף הָכִי לֹא תַחְמוּד לֹא פִסִּיק טַעְמָא פְּלָל אִף כֵּן הוּא בְּלֹא תַחְמוּד לֹא הַפְסִיק טַעַם
בְּמַלְתָּ לֹא כֻלָּל, וְאִי תִימָא אָפִילוּ חֲמוּדָא דְּאוֹרֵייתָא אָסִיר בִּיּוֹן דְּלֹא פִסְקָא
וְאִם תֹּאמַר לְפִי זֶה אֲפִילוּ לְחֲמוּד לְלִמּוּד תּוֹרָה גַּם כֵּן אֲסוּר כִּיּוֹן שֶׁלֹּא פִסִּיק טַעַם בְּמַלְתָּ
לֹא, תָּא חֲזִי בְּכֻלְהוּ עֲבֹדַת אוֹרֵייתָא פְּלָל בֹּא וּרְאֵה בְּכָל הַדְּבָרוֹת עֲשֵׂתָה הַתּוֹרָה כֻלָּל,

כָּלֵל, וּבִהְיֵי עֲבֹדַת פָּרֹט, (דברים ה יח) בֵּית רַעַף שָׁדָהּ וְעִבְדוֹ וְגו', כָּכָל
מִיָּלִי דְעֵלְמָא, אֲבָל אוֹרִייתָא אִיהִי חֲמוּדָה תְּדִיר, שְׁעִשׂוּעִים, גְּנֹזֵי דְחַיֵּי
אַרְכָּא דִּיּוֹמִין בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְאַתִּי.

מתוך מדבש

וּבִהְיֵי עֲבֹדַת פָּרֹט וּבִזְהָה הַדְּבוּר עֲשֵׂתָה פֶּרֶט גַּם בְּדִבְרוֹת הָרִאשׁוֹנוֹת שֶׁבִּכְאֵן, וְכֵן בְּדִבְרוֹת
הַשְּׁנִיּוֹת (נִפְרָשֵׁט וְאִמְחֵן) וְלֹא תִתְּאוּהָ בֵּית רַעַף שָׁדָהּ וְעִבְדוֹ וְגו' שֶׁבֶּא לְהוֹרוֹת כָּכָל
מִיָּלִי דְעֵלְמָא שֶׁאִסּוּר לְחֲמוּד כָּל דְּבַר שֶׁבְּעוֹלָם, אֲבָל אוֹרִייתָא אִיהִי חֲמוּדָה תְּדִיר
אֲבָל הַתּוֹרָה שֶׁהִיא חֲמוּדָה תְּמִיד, שְׁעִשׂוּעִים וְהִיא הַשְּׁעִשׂוּעִים שֶׁל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל גְּנֹזֵי דְחַיֵּי
אַרְכָּא דִּיּוֹמִין בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְאַתִּי וְיֵשׁ בָּהּ גְּנֹזֵי חַיִּים וְאוֹרֵךְ יָמִים בְּעוֹלָם הַזֶּה
וּבְעוֹלָם הַבָּא, לֵכֵן מְצוּה לְחֲמוּד לְלַמּוּד הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה.

הזוהר במד מערה... שם נלמד סודי חזק

"הזוהר הקדוש" ע"פ "מתוך מדב"ש"

הפירוש הנפלא שהתקבל בכל תפוצות ישראל

23 כרכים המפרשים את כל דברי הזוהר
בלשון קל וקצר ע"פ מפרשי הזוהר הקדמונים

ניתן להשיג בפורמט גדול (24/17 ס"מ)

ובפורמט בינוני (17/12 ס"מ) - מהדורת ר' הערשל וועבער

ובפורמט כיס "ובלכתך בדרך" (16.5/11.5) מהדורת ר' יוסף צבי בערגער

משלוחים חינם עד הבית לכל חלקי הארץ

ניתן להשיג בחנויות המובחרות

במייל: 3022233@gmail.com

1800-350-330